

FÉLELMÉINK

„Nagy szerencséje az emberiségnek, hogy nem tudja a maga teljességében fölfogni a körülöttünk lévő világot, mert ha a mindenséget föl fogja deríteni egy napon a tudomány, akkor olyan tudás tárul fel előttünk, amitől vagy megőrülünk, vagy pedig egy új, sötét kor tudatlanságába menekülünk.” (Cikk a 4. oldalon.)

ANIKÓ A TV-BŐL

„— előny a szépség? — Letagadhatatlan előny. Az első pillanatban biztosan, sőt lehet, hogy még a másodikban is. De a képbe, amit kialakítanak rólam, a szépség csak egy keret. A szépség képek is szépek kell lenni, ami be-lekerül. Azt hiszem, amit eddig elértem, az nem a külső ragyogás eredménye.” (Cikk a 7. oldalon.)

MŰSORON KÍVÜL...

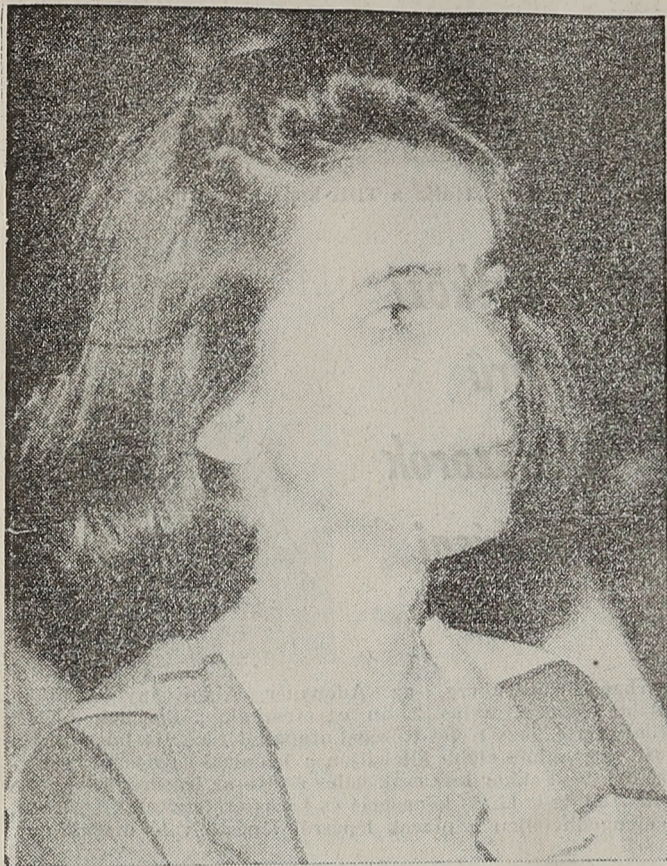
„Azonban ez a reménytelen korszak, úgy tűnik, szinte csak azért jut osztályrészül az itt élő embereknek, hogy hamarosan kiesorbujjon, kettétörjön vagy katasztrófába torkollik. Más népek nem ismerik a zaklatottságnak ezt a vissza-visszatérő, alaplényeszerű, meghatározó jellegű törvényszerűségét.” (Cikk a 3. oldalon.)

A POLITIKA
CSONIVÁZA

„Áldd meg elkezdjük, elmennek, fizetünk, gondolunk, gondolkozunk, hallgass, indulok, indulunk, járunk, jöjjön, jusson, kívánunk, legyen, legyünk, lehet, leszünk, megvalósítjuk, megy, merjük, múlik, repülünk, számítani, számíthat, számíthatunk.” (Cikk az 5. oldalon.)

KELET-EURÓPA
NYUGATI SZEMMEL

„A közép-európai regionális munkamegosztásba való bekapcsolódás helyett Nyugat-Európával próbáltunk szorosabb gazdasági kapcsolatokat kiépíteni. A professzor asszony alapvetően elhibázottnak és kudarcot vallottnak értékelte ezt a külgazdasági stratégiát.” (Cikk az 5. oldalon.)

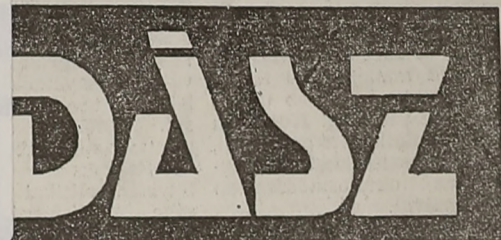
Ballagási tudósításunk a 3. oldalon

KÖZGAZDASZ ... FF005047

00835220

1993.06.02.

A BUDAPESTI KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

Megjelenik a NÉPSZABADSÁG támogatásával

XXXVI. ÉVFOLYAM, 9. SZÁM

ÁRA: 6 FORINT

1993. MÁJUS 23.

Kettős díszdoktoravatás

Két német anyanyelvű professzort fogadott díszdoktorává egyetemünk a május 20-i díszdoktoravató egyetemi tanácsülésen. Dr. Rolf Dubs, a St. Galleni Gazdasági, Jogi és Társadalomtudományi Főiskola rektorát és dr. Otto H. Jacobsot, a Mannheimi Egyetem rektorát.

A „Doctor honoris causa” oklevél átadása előtt Rostoványi Zsolt a társadalomtudományi kar dékánja Dubs pro-

fesszor, Mészáros Tamás, a gazdasági kar dékánja pedig Otto H. Jacobs tudományos munkásságát ismertette.

Rolf Dubs

Rolf Dubs (58 éves) felsőfokú tanulmányait ugyanabban az intézetben végezte, amelynek jelenleg rektora. 1960-ban szerzett közgazdasági magiszteri címet. Ugyancsak St. Gallenben vehette át doktori oklevelét 1965-ben Das Sozialk-

ritgescháft der schweizerischen Kantonalbanken című disszertációjának megvédése nyomán.

Dubs professzor korán elkötelezte magát az oktatás mellett. Főiskolai tanulmányai idején segédtanári feladatokat látott el különböző St. Galleni gazdasági és kereskedelmi szakiskolákban. 1962 és 1972 között a St. Galleni katonai iskola gazdasági szakának fő-

oktatója. 1971-től rendes tanára a St. Galleni Főiskolának, amelynek — különböző tisztségek betöltése után — 1990-től rektora is.

Díszdoktorunk már fiatal oktatóként nemzetközi hírnevet szerzett magának, hírneveselődött a nemzetközi tudományos élet vérkeringésébe. Három egyesült államokbeli egyetem mellett a hosszabb időt vendégprofesszorként

(Folytatás a 2. oldalon)

Először Rolf Dubs vehette át oklevelét

Otto H. Jacobs is meghallgatta a doktortá fogadás szövegét

Kitüntetések a ballagáson

A ballagáson kitüntetések átadására is sor került.

Ballagási oklevelet

kapott Dolgos Olga, Erdős Mihály, Hajdú Gabriella, Nógrádi Gyöngyvér, Pál Gábor.

Egyetemi Közösségért oklevelet

kapott Detrekői László, Koncz András, Makai László, Reidlinger Csaba, Schmidt Andrea, Vajda Éva.

Egyetemi Szakmai Munkáért

díjban Bodnár Viktória, Eső Péter, Ferenc Zoltán, Fülöp Péter, Kemény Szabolcs, Méde Ágnes, Seres Béla és Szabó Richárd részesült.

Regionális együttműködés a diplomataképzésben

Nagy sikert aratott, s lényeges eredményeket hozott az a nemzetközi konferencia, amit az egyetem Nemzetközi Diplomataképző Intézete, a BIGIS rendezett május közepén.

Mint Rostoványi Zsolt, a BIGIS igazgatója elmondta, a közép- és kelet-európai diplomataképző intézetek képviselőin kívül jelentős delegációt is vett részt a tanácskozáson a PEW Charitable Trust (amely az egyik legnagyobb és legjelentősebb egyesült államokbeli alapítvány, s amely az ottani külügyi iskolák fő támogatója), valamint az APSIA (az Egyesült Államok tízenhárom legjelentősebb diplomataképzőjét tömörítő szövetség). S nem véletlenül hívta az együttműködés kialakítását, megszervezését.

Az APSIA delegációi az elmúlt két és fél évben végiglátogatták Kelet-Közép-Európa külügyekkel, diplomáciával foglalkozó oktató- és kutatóműhelyeit. Magyarországon 1991-ben jártak, amikor is a pártok és a külügyi intézet mellett ezen az egyetemen, az itt akkor formálódó diplomataképzőben is jártak. Minden országban egy intézményt választottak aztán, amelyre a további kapcsolatokat alapozták: Magyarországon a közgazdász diplomataképzőjét választották.

A PEW-alapítvány öt évre szóló tervet dolgozott ki az együttműködésre, kézenfekvő-

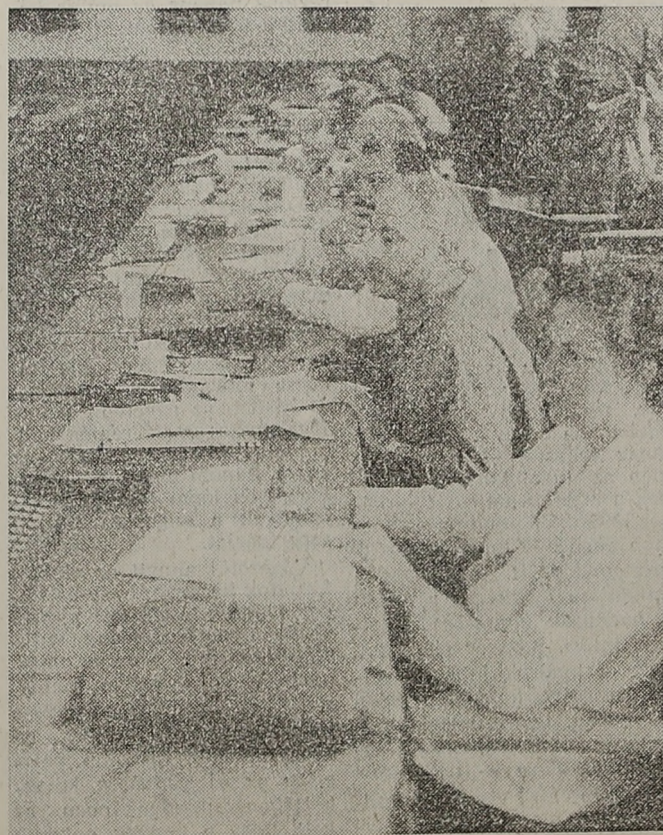
nek látszott tehát, hogy az utolsó simításokat az érintettekkel, a kelet-közép-európai kollégákkal együtt végezzék el, mielőtt a projektet az alapítvány kuratóriuma elé bocsátják, hogy a pénzügyi hátterét megszerezzék hozzá. A konferencia szervezéséért a BIGIS-t, illetve annak vezetőjét, Rostoványi Zsoltot bírták meg. Az Egyesült Államokból érkezett küldöttségben és a házigazdákon kívül bolgár, észt, cseh, orosz, ukrán, lengyel szakemberek érkeztek.

Az együttműködési terv részletei tartalmazták egyrészt a régió diplomataképzői egymásközi kapcsolatainak fejlesztését, másrészt a tengerentúli társintézményekkel való kapcsolataik elmélyítését. A technikai, infrastrukturális támogatáson kívül a PEW továbbképzési programja nagy jelentőséggel ebből a szempontból. Ennek keretében a tervek szerint minden kelet-közép-európai társintézményből négy terület (a külpolitika, a biztonság, a nemzetközi tárgyalások és a nemzetközi politikai gazdaságtan) egy-egy oktatója 10. hónapos — esetleg rövidebb — ösztöndíjjal az Egyesült Államokba csoportosan végigjárja a téma kutatóhelyeit, fő oktatási központjait. Ennek során nemcsak oktatási módszereket, intézményeket ismer meg, hanem saját régiójának kollégáit is. A hazatérés előtt mindenkinek saját anyanyelvén tananyagot

kell majd írnia, amit aztán tanítani is kezdenek anyaintézményében. Így négy év alatt az említett négy témában kö-

zel egy és egy korszerű tananyagot, s gyakorlatban kőtetett szakmai kapcsolatok jönnek létre. Mindemellett a közös projektek diákkörét, tanácskeretét, közös kutatási programokat is tartalmaznak majd. Öt évre közös szemináriumokat, műhelyeket is terveztek ezen a konferencián.

(Folytatás a 2. oldalon)

Első alkalommal találkoztak Kelet-Közép-Európa diplomataképző iskoláinak képviselői

Mi van az ózonlyukkal?

Az első, igazi verőfényes tavasz napok beköszöntével a hőmérséklet emelkedésével arányosan — egyre növekvő mennyiségű h iradásoknak, cikkeknek, képriportoknak köszönhetően pánikhangulat uralkodott el, s tartja magát a mai napig az ózonlyuk növekedése, a napsugaraknak tu-

lajdonított gyilkos sugárzás miatt.

Lám-lám, hova vezet a civilizáció. A környezetszennyezés közismerten szomorú kérdése mellett most úgy tűnik, újabb globális, rendkívül következményekkel járó „problémaanyaggal” állunk szemben.

(Folytatás a 7. oldalon.)

Konferencia a vállalkozásokról

A BKE Kisvállalkozás-kutató Csoport eddig is jelentős szerepet vállalt a vállalkozási ismereteket oktató tananyagok kifejlesztésében, valamint a hazai vállalkozásoktatás megszervezésében. A Vállalkozást Oktató Tanárok Országos Egyesületével (VOTOE) közösen május 27–28-án „Vállalkozásoktatás a középiskolákban” címmel konferenciát rendez. A VOTOE-t az elmúlt évben középiskolai tanárok hozták létre, hogy segítsék a vállalkozásoktatást.

A konferencia résztvevői az ország számos középiskolájából érkező tanárok, vállalkozásoktatással, valamint oktatási politikával és szakképzéssel foglalkozó szakemberek. A konferencia célja, hogy a résztvevők kicseréljék tapasztalataikat, közösen keressék a lehetőségeket, amelyekkel a vállalkozásoktatást eredmé-

nyesebbé tehetik és egyidejűleg megismerkedjenek azokkal az elvárásokkal, amelyeket a társadalom és az üzleti világ támaszt velük szemben. A konferencián bemutatkoznak a hazai fejlesztési programok mellett az ismertebb külföldi tananyagok, könyvek, munkafüzetek.

A konferencia előadói többek között: Palotás János, a VOSZ társelnöke, dr. Hámos Balázs, a BKE posztgraduális kar dékánja, vállalkozásokat támogató szervezettek szakemberei (SEED, MVA), középiskolai és egyetemi tanárok, valamint a Kisvállalkozás-kutató Csoport részéről: dr. Szirmai Péter, dr. Tibor Ágnes és dr. Jávor István.

A konferenciát a Friedrich Naumann Alapítvány támogatásával rendezzük.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!
Hamar György

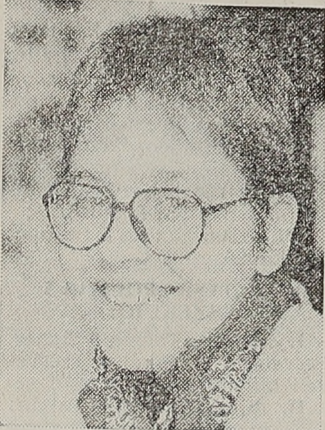

„Legyetek bátrak és kritikusak”

Búcsúzik a reformévfolyam

Nem volt Gaudeamus, és nem is ballagtak „rendesen”, amúgy könnyes középiskolási módra, szülőikkel, virágcsokrokkal az ideai végzősök, a híres-hírhedt reformévfolyam. Hétköznapi eleganciával, lazzán, csevegve, zavart, csöppnyi meghatottságot gondosan titkolva. A búcsúztatásra föl-kért tanárok viszont szemmel láthatóan izgultak, s téblábol-tak az ünnepséget celebráló diákok is.

A közgazdasági kar nevében Zalai Ernő rektorhelyettes, a reformévfolyami reformmatyja „örök kísérleti nyulatól, a gyötrelmek elszívó és a változások gyümölcseit most várhatóan learató, bámulatos alkalmazkodóképességgel megáldott” évfolyamától búcsúzott. Földidezte, mennyit tanult ezek ajától az évek alatt ő maga a reformok makacs, elhúzódó természetéről, arról, hogy szervezet hatékonyan csak a benne részt vevőkkel együtt változtatható. „Maguk korábban kívülről láttak csupán egyetemet, ezért érthető, ha azt várták tőle, hogy a legjobb tanárokkal, a legjobb szervezétséggel, önként minél keve-

Vajda Éva búcsúzott a diákok nevében

a barikád két oldaláról csak ritkán nézünk farkasszemét.”

Örömmel idézett Zalai Ernő egy nemrégiben a végzősök körében készített felmérésből: eszerint, ha újra kezdenék, a válaszolók kilencven százaléka ismét a közgázt választaná. „Ne veszítsék el többet, jobbat akaró szándékukat, keressék azokat a helyeket, ahol az itt megszerzett tudást hasznosítani lehet, segítsék ezt az országot, és ne felejtse el bennünket” — ezekkel a szavakkal zárta búcsúját Zalai Ernő.

A társadalomtudományi kar nevében Kaponyi Erzsébet de-

kánhelyettes is saját emlékeit idézte fel az egyetemmel kapcsolatban. Se szeri, se száma reformtapszatala közül ezt, az ehhez az évfolyamhoz kötődött tartotta legemlékezetesebbnek, mert ez volt a legmarkánsabb, ez hozta felszínre a legfőbb mozzanatot. „Önök a Marx Károly Közgazdaság-tudományi Egyetemre iratkoztak be, és a Budapesti kapják diplomájukat, s a kettő között eltelt időből bizonyára sok kellemes élményt öríznek majd — mondta —, de

ne higgyék, hogy végleges ballagás ez,

hisz a munkahelyi naponta tanulás és vizsgázás most jön csak, meg sokuknak jelképes is csupán, mert még most keresik diplomadolgozatuk címét, szerzőjét...” (Lett is erre cinkos kacagás!)

Branyiczki Imre, a gazdálkodási kar dékánhelyettese tíz évvel ezelőtti saját ballagását, meg az azóta eltelt időt idézve arra figyelmeztetett, hogy ennek a fesztelen lazaságnak

előbb-utóbb a mostani ünnepek számára is vége lesz, s további éveik nem lesznek

a farmernadrág helyett is zakót kell ölteni

mihamarabb. „A taposómalom nem lesz olyan szörnyű, mint amilyennek látszik, s a bizonytalanság elmúlásának is vannak szépségei — tette hozzá, majd így folytatta: — Tíz éve biztos voltam benne, hogy mindent tudok, aztán kezdtem belátni, hogy a dolgok mégsem ilyen egyszerűek.” Megnyugtató és a mostani évfolyam nehezen behozható tudáselonyét és kitűnő esélyeit említette, kívánságként pedig azt, hogy vágjanak bele a fiatalok a dolgokba, s ne enged-

kezelhetők az itt megszokott gyors kihívások — rövid hajak módszerrel, s

jenek a pozícióból eredő kritikának, de maguk legyenek bátrak és kritikusak.

A ballagók nevében Vajda Éva mondott (sose hallott remegő hangon) beszédet: „Hányas vagy 88-as? Akkor mi félszavakból is megértjük egymást. Azt mondd, felvételi? Azt mondd, a katonák még nem ide felvételiztek. Azt mondd, reform? Azt mondd, kék világban nincs értelme a kék színnek. Azt mondd, matematika? Azt mondd,

mi még láttuk a Hegedűst.

Azt mondd, mikroökonómia? Azt mondd, Kópányi Misi. Azt mondd, gazd. tör. Azt mondd, Pach Zsiga bácsi és Berend T. Iván. Azt mondd, zéhá? Azt mondd, mindig. Azt mondd, népgazdszerek? Azt mondd, Magyarország egyévi szarvasmarha-kivitele. Azt mondd, alapszigorlat? Azt mondd, nem volt túl sok értelme. Azt mondd szakirányválasztás? Azt mondd, bizniszkar. Azt mondd, szak-kollégium? Azt mondd, megszületett az EVK, 10 éves lett a TEK, 5 éves a Széchenyi, 20 éves a Rajk. Azt mondd, HT? Azt mondd, hát én immár

nem választok. Azt mondd, kajajegy? Azt mondd, tojás-sütés az aulában. Azt mondd, menza? Azt mondd, privatizáltak. Azt mondd, bankkártya? Azt mondd, a mi időnk lejárt. Azt mondd, diploma? Azt mondd, még van három évünk. Azt mondd, kilépünk az életbe? Azt mondd, búcsúzzunk! Úgyse kerüljük el egymást...”

A pohárköszöntő Andorka Rudolf rektor mondta: örömmel emlékezett az ezzel az évfolyammal eltöltött öt „erdekes, izgalmas, túlélt évre, ami múltán az egyetem még min-

dig működik, s egymás torkát sem haraptuk át.” Kiemelt néhány jellemzőt, amit különösen kedvelt az egyetemmel kapcsolatban. Először azt említette, hogy ezen az egyetemen viszonylag kevés hely jutott a világmegváltó utópiáknak, mert inkább a valóság talaján álltunk, álunk, s kívánta, maradjanak a végzősök ezentúl is ilyenek.

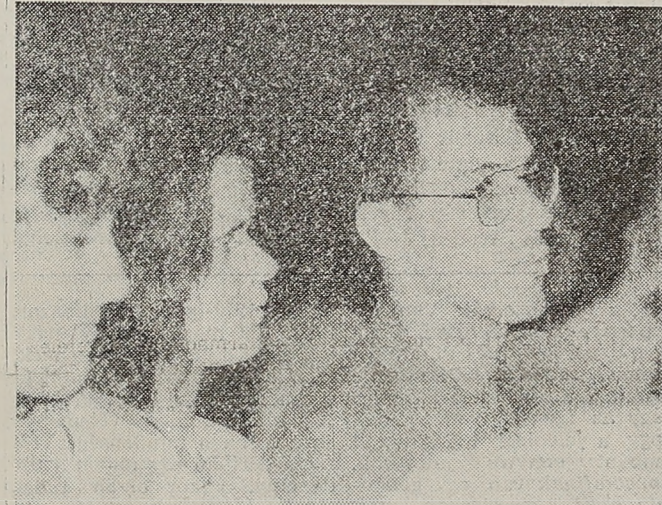
Itt nincsenek örökre szóló, megdönthetetlen igazságok, se a könyvekben, se a minden-napokban, s jó lenne, ha ez így maradna ezentúl is. Ezen az egyetemen mindig is köz-tudott volt, hogy nemcsak ma-gunknak élünk, hanem felelősséggel tartozunk családnak, nemzetnek, az egész emberiségnek — vigyék ezt maguk-kal, még akkor is, ha kicsit ráfizetnek, mert

ezzel az elkötelezettséggel nem keresnek majd annyit, mint egyébként.

Ne feledjék azt sem, hogy itt toleranciára tanítottuk magukat, elfogadtunk minden tudományos iskolát, minden de-banrikus politikai nézetet. Nagyrabecskéülésnek adott hangot a rektor azzal kapcsolatban, hogy „ez demokratikus egyetem, szegény gyerekek is járnak ide, egyszerűen is le-

het öltözni, lehet egy adag sült krumpolit ebédelni, ez nem a yuppik egyeteme. Ez érvényesül a tanár-diákok viszonyában is, egyenrangúak vagyunk”. Végezetül arra kérte a rektor a búcsúzókat, hogy tartsák meg kapcsolataikat az egyetemmel, mindkét fél kölcsönös előnyére.

m.

Műsoron kívül

G.-nek, V.-nek és B.-nek

Ültem a ballagáson kezembem a fényképező apparátal és csak arra koncentráltam, hogy ne kelljen túl közel menni azokhoz, akiket fényképezek, mert az emberek általában szeretnek úgy tenni, mintha utálnák, amikor lecsévegre kapják őket. Közben az eseményhez illő ballagási beszéd hangzott el. Jók voltak oda, bizonyára éppen ezért hiányzott belőlük a pesszimizmus.

Van három jó haverom és néhány ismerősöm a most végzők között. Talán nekik elmondhatom, hogy szerintem ugyanolyan az a sorok, mint a szülei, az a szülei szülei és azok elődei volt: katasztrófák árnyékában, a végső egzisztenciális fenyegetettségben, zaklatottságban fognak élni.

Itt van mindenképp a világ sorsát eldöntő probléma: mi lesz Oroszországgal? Az orosz méreténél fogva nagy kultúra, ami azt jelenti, hogy minden szempontból, tudományosan, művészeti, gazdasági és politikailag képes a világ többi részétől független, önálló útra lépni, ezt egy ideig fenntartani és megkísérelni, hogy saját mintáját rákényszerítse a világ „maradékára”. Pillanatnyilag ez a nemzet a padlón van. Az ottani anarchia közvetlen következménye például, hogy nagyvárosok megfertőzésére alkalmas nukleáris anyagokat csempésznek ki onnan Lengyelországon át Németországba, ahol a fekete piacon szabadon adják-veszik ezeket. Felteszem, nem kell ecsetelni az ebben rejlő veszélyeket.

Ez se kis gond, nagyobb azonban ennél, hogy miként reagál a világ haszonélvezetéből kiszorított nagy kultúra értelmisége, középosztálya, megszegyenítő helyzetére. (Ezt megelőzően ebben az évszázadban a németeket hozta kétszer hasonló helyzetbe a többi nagyhatalom...) Valakinek fizetni kell azért, hogy Oroszország féken maradjon. Meglepne, ha nyugati partnerei kihagynák ebből az üzletből Kelet-Közép-Európát.

Ami Magyarországot illeti, itt 10-15 év múlva forradalom-, lázadásszerű megrázkodtatás lesz. Az a negyvenes, hatvanas és nyolcvanas évekre sorra felnőtt egy olyan generáció, amelynek nem maradt hely az ország vezető-jől élő rétegében, úgy a jövő évezred elejére is felnő a mostani kölykök nemzedéke, amely számára nem sokat fog jelenteni, nyugtani apái (a rendszerváltók) teljesítménye.

Például a mostanában beinduló gazda-, vállalkozó- és értelmiségi képző vállalkozások remek csirái lehetnek egy új nékosznak, Lenin idézetnek vagy sakkkolégiumi újságnak. Ahogy ezek a harmincas-nyolcvanas éveken-venes-hatvanas, illetve a hetvenes-nyolcvanas éveken tették, a mostani elitképző szervezetek-mozgalmak is olyan vezetői, értelmiségi feladatokat ellátására készítik fel egy réteget, amelyek ellátásához másoktól nem fog-

nak hozzájárni. (Kivéve azt az esetet, ha a magyar gazdaság akkorára nőne, hogy a szokásosnál, a jelenleginél sokkal több embernek adhatna munkát, vállalkozási, értelmiségi szerepállalási lehetőséget. De miáért pont ez a gazdaság és miért pont most tenné meg ezt a szíves-séget? Az ezzel szembeni ellenérvek száma nem kevesebb, mint az optimista jóslatok mellettiek.)

Bartók produkálta az egyetlen olyan teljesítményt, ami valami — fogalmazzunk így — kárpát-medencei sajátosságot emberi mintává tudott emelni. A többiek vagy megmaradtak az itt élő népek egyéni színeinek felmutatásánál, a folklóránál (mint például Kodály); vagy a kultúrák eltéréseitől független általánosság szabályai szerint alkottak (mint például a világhírű magyar természet-tudósok).

Bartók a Kárpát-medencében élő emberek sorsában megtalálta azt a jellegzetességet, ami — legalábbis lehetőseggént — benne rejlik minden ember életút-jában, ám, ami az ide születettekkel fordul elő a leggyak-rabban.

Ez a sajátos sors a zaklatottság. Minden itteni generáció életének van egy biztató szakasza, amelyben jövőt lát maga előtt, amelyben emelkedik a társadalmi rang-létrán, amelyben egyre jobban él. Azonban ez a remény-teli korszak, úgy tünik, szinte csak azért jut osztály-részül az itt élő embereknek, hogy hamarosan kicsor-buljon, kettétörjön vagy katasztrófába torkollljon. Más népek nem ismerik a zaklatottságnak ezt a vissza-vissza-térő, alapélményszerű, meghatározó jellegű törvényszerű-ségét, mert vagy nekilendülések nélküli, reménytelen el-nyomottságban élnek vagy egymást követő korosztályaik valamiféleképpen mindig beteljesíthetik vágyaikat. Ez-zel a fajta életúttal inkább, mint egy általában be nem teljesülő lehetőséggel találkozunk.

Mivel zenésztől, Bartók-zenében mutatja be ezt a sorsot. Úgy állítja be az itteni emberek e sajátos alap-élményét, mintha ez lenne minden ember sorsának, az embri sorsnak a lényege, lehetőseggént ezzel a más tradícióhoz tartozó emberek számára, hogy a zenében át-éljék a töréssel fenyegetett, az élet feltételeinek bizonytalansága miatt folyamatosan zaklatott életét élményét. Így érezhet át, hogy egy ilyen sors lehetősége őket is kéri utólag.

F dolog velejárója, hogy élete nagy pillanatában min-den korosztály azt hiszi, hogy ő lesz az, amelyik megtöri ezt a hagyományt, azaz nem veszi el a legalábbis sztel-emileg, érzelmileg, de rosszabb esetben anyagilag is mindazt, amit megteremtett, megélt. Meglepő lenne ha ez a várakozás a most végzők esetében teljesülne be. Bár az is igaz, hogy ha az orosz birodalom összeomol-hatott, akkor minden előfordulhat.

Közécsin Sándor

Válasz K.-nak

Móttó: A szerkesztőségben B. mosolyogva mondja: Ird bele, hogy napok óta úgy köszön: Mit mosolyogsz?

Ha egyszerűen akarnám elintézni, azt mondanám: Te is jól tudod, hogy az élet nem fenéig tú-rós csusza. És ez még csak nem is meglepő. Talán három éves sem voltál, amikor először pofon csaptak. Na nem a szüleid, hanem, amit úgy szoktak mondani: az ELET. És a keserűséghez, hoz-zá lehet szokni, sőt, néha még jól is esik. Tanuld meg sze-retni a tonikot.

De nem akarom egyszerűen elintézni. Legalábbis nem eny-nyire. Amit írsz, elgondolkod-tató, és lehet tőle rosszul érezni magunkat. Mivel ismerlek, talán, azt is sejtem, hogy a céld valami ilyesmi lehetett. És ez nem is baj. Két dolog azonban nem stimmel.

Egyfelől kicsit anakronisz-tikusra sikeredtél. Vagyis a cikked. Vagyis a gondolataid. A problémák, amikről írsz, nem a mi problémánk. Kis életünk szürkés-szemes hét-köznapjai nem erről szólnak. Hídeg sült krumpoliról, soka-dik vizsgáról, kisszerű be-akasztásokról, ki nem osztott dijakról, tele villamosokról. Ha jobban megnézem, akad-nak „szerencsések” (remem-ber G), akik küzdhetnek na-gyobb és csúnyább rosszak el-len is. De azért — forradalom ide vagy oda — a dolog nem világrengető: talán még az angol szigorlat is fontosabb lehet. És ez így van rendjé-l. Lezárva ezt a témát, meg-próbálok kicsit világosabban: az elidegenedés, a gyökértelen-ség, a kiütlanság, és még sorolhatnám — ezek persze mind komoly dolgok. S ha sok ideje van az embernek, el is keseredhetik rajtuk. De ez amolyan generális keserű-ség, nagyon jól együtt lehet

vele élni: tudod, hiszen Te is. S néha nagyon jól depresszió-ba lehet tőlük esni. De van a mérlegnek másik oldala is. És különben is: Tanuld meg sze-retni a tonikot.

A másik, ami nem tetszett, az az, amit az igazi értékek-ről írsz. Bartók, meg ilyesmi. Hát én ezt nem gondolom. Mert ha így gondolnám, ak-kor valóban minden mindegy lenne. En ugyanis nem fogok semmi bartókit alkotni. De értékes talán igen. Nem globálisan értékeset, világren-getőt, hanem csak úgy, hogy a körülöttem létező emberek-nek kicsit jó legyen. Még csak az sem biztos, hogy jobb. Nem akarom az értéket elba-gatellizálni De nem akarom hinné azt sem, hogy az lehet csak értékes, ami földi halan-dó számára csak tanulható, de nem tehető. Kis és egyszerű életünkben az igazi értékek is kicsik és egyszerűek. Bartóki perspektívából lehet őket kis-szerűnek látni. De ez nem jó nézőpont. És semmiképpen sem az egyetlen, és az igaz. És ezt Te is tudod. Mint ahogy van az is, hogy — bár lehet, néha idegesít, ha zavarnak a depresszióban — értékes a mosoly is, ami a barátaid ar-cáról néz rád. Ugyhogya — akár tetszik, akár nem — én még azért mosolyognék rád néha. És persze lesz olyan is — nem is ritkán —, hogy jó-kat fogok együtt anyázni. Sőt, az élet nagy dolgain jó-kat keseregni. És mivel a do-log természetéből adódóan megoldást úgysem találunk, reménytelenül elsüppedünk az önmagunk hergelte keserű-ségben. De hogy is volt? Ja, persze. Tanuld meg szeretni a tonikot!

Viktória

AZ 1993-AS TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA NYERTESEI

TULAJDON-ÁTALAKULÁS- VÁLLALKOZÁS SZEKCIÓ:

I. díjasok: Lévay Ferenc—Ormosy Gábor—Tóth Norbert: Az iparági elemzés módszertana és korlátai Magyarországon; Horváth Tamás: Vagyonáramlások a színtalpak mögött.

III. díjasok: Kurucz Anita: A hiteljegy mint új piaci eszköz a magyar gazdaságban; Gál Pál Zoltán: A kárpótlás mint sajátos magyar privatizációs jelenség.

INFORMATIKA SZEKCIÓ:

I. díjasok: Szabó Gábor—Szabó Zoltán: Rendezési algoritmusok PASCAL-megvalósításának összehasonlítása nagy számítógépes környezetben; Kónya István: Információ a statisztikában;

II. díjas: Makay László: Hogy látva lássanak... (Banki információs rendszerek);

III. díjas: Kazár András: Az 1992-ben felvételizettek adatbázisának vizsgálata számítási-

technikai elemzési eszközökkel.

GAZDASÁGFÖLDRAJZ- IDEGENFORGALOM SZEKCIÓ:

II. díjasok: Kovács Barnabás: Nepál; Balogh László: A Duna—Rajna—Majna-csatorna — a transzkontinentális vízi út;

III. díjasok: Dallos György: Front-Office programok; Szántó Szilvia: Balaton (Balatonföldvár-tól Hévízig).

DIPLOMÁCIA, NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK SZEKCIÓ:

I. díjasok: Gárdos Attila—Vajda Éva: A gyermek jogainak védelme a nemzetközi jogban; Szabó Henriette—Heil Péter—Gyenes Bernadett: Új atomhatalmak Kelet-Európában? A volt szovjet hadsereg atomfegyverei...;

II. díjas: Redl Angelika: Nagy-Britannia külpolitikája a „Vaslady” évtizede alatt;

III. díjas: Kiss Imre: 1919 kora tavasza a magyar külpolitikában.

ÖKONOMETRIA—ELMÉLETI KÖZGAZDASÁGTAN SZEKCIÓ:

I. díjasok: Eső Péter—Lóránth Gyöngyi: Emberi tőke; Zöld Eszter—Darvas Zsolt: Államháztartás és a kamatlábak. A kizsárolási hatás elméleti háttere és elemzése;

II. díjas: Lóránth Gyöngyi: Vállalatfinanszírozás és aszimmetrikus információ;

III. díjas: Csizmadia Gábor: A Balance of Payments egyensúly-elmélet fejlődése.

PÉNZÜG SZEKCIÓ:

I. díjasok: Barabás Gyula: Seigniorage az elmúlt évek Magyarországon; Radnai Márton: Magyar részvények Budapesten és Bécsben;

II. díjasok: Macskási Zsolt—Orosz László: Hitelkonszolidáció Magyarországon; Kálmán Tamás: Eszköz—Forrás Menedzsment a Kereskedelmi Bankokban;

III. díjasok: Kiss Zsuzsanna: Nyilvántartási műveletek Magyarországon, az állampapírok kamatának meghatározása a hozamgörbe segítségével.

GAZDASÁGTÖRTÉNET SZEKCIÓ:

I. díjasok: Harmai Gábor: A Magyar Leszámlító és Pénzváltó Bank ipari érdekeltiségei 1910—17. között; Nagy Lajos: A hazai kisipar a századfordulón;

II. díjas: Kamarás Zsuzsanna—Mihácsi Mónika: A két világháború közötti munkanélküliség Budapesten;

III. díjas: Heil Péter: A magyarországi németek kitelepítése.

POLITOLÓGIA SZEKCIÓ:

I. díjasok: Hanich András: Kódolt üzenetek — Az 1990-es országgyűlési választások plakátjai; Sziklay Levente: Különbségek és hasonlóságok politika, gazdaság és jog kapcsolatrendszerének felfogásában Niklas Luhmann és a Neoinstitutionalista iskola között;

II. díjas: Szalai Ákos: Töprengések a szabadságról;

III. díjasok: Vassilev Nikolay: A rendszerváltás Bulgáriában; Ferenc Zoltán: A magyar sajtó parlamentképe.

FILOZÓFIA SZEKCIÓ:

I. díjas: Bartus Tamás: Inkommensurabilitás — avagy Thomas Kuhn és a realizmus problémája;

II. díjasok: Boda Zsolt: HVG-portrék hermeneutikai elemzése;

III. díjasok: Szabó László: Értelmiség és az úr—szolga

vízony; Csajbók Attila: Hétköznapi, tudományos és paradigmáituk megismerés.

VÁLLALAT- GAZDASÁGTAN SZEKCIÓ:

I. díjas: Dolgos Olga—Nádorfi György—Tiszai Zoltán—Wimmer Agnes: Csőd(d)stől jön a baj... avagy a csődlehetősége és a reorganizáció lehetősége és realitása;

II. díjasok: Szendi Sándor: Létesítmények tervezése; Dorgai Ilona: Vállalatok pénzügyi értékelésének elméleti háttere (Magyarországi sajátosságok);

III. díjas: Szűcs József: A franchise-ről általában és magyar sajátosságairól.

MARKETING SZEKCIÓ:

I. díjasok: Bakody Katalin: A hibrid vásárlói magatartás vizsgálata; Árvai Éva: Key-Account management;

II. díjas: Eidenpencz József: A számítógépes programok értékesítésének egyik módszere: a shareware-fogalmazás;

III. díjas: Kovács Krisztina: Bankmarketing.

GAZDASÁGPOLITIKA SZEKCIÓ:

I. díjas: Tölgyes Ágnes: Szervezeti átalakulás, szervezeti tanulás;

II. díjas: Légrádi Zoltán: Strukturálpolitika és egymással versengő tulajdonok; Juhász Andrea Julianna: Az SAP magyarországi bevezetésének problémái; Szűcs József: Agrárvédelem és támogatás az Európai Gazdasági Közösség mezőgazdasági politikájában;

III. díjasok: Nemcsics Róbert: A német jóléti állam

szociális hálóját, szociális kiadásait, a '90-es évek kérdéseit; Völter Hajnalka: A szervezeti kultúra elméleti és empirikus elemzése a magyar vállalati gyakorlat alapján; Vajda Éva—Mészáros Ágnes: Nők a vezetésben.

KÖRNYEZET- GAZDASÁGTAN SZEKCIÓ:

I. díjas: Kopasz Marianna—Paizs László: Közelítések az SO₂-kibocsátás csökkentésének piacreform szabályozása felé;

II. díjasok: Szabó László—Szabó Sándor: A környezetvédelmi alap működése;

III. díjasok: Leidl Andrea—Varró László: Környezetpolitika és környezetvédelem az Európai Közösségben; Szép Péter: Kizöklent világ, avagy környezetvédelem a világ egyes régióiban.

SZOCIOLÓGIAI SZEKCIÓ:

I. díjasok: Ábrahám Árpád: Az ökonomiai gondolkodás expanziója a szociológiában; Szőke Attila—Czirják Imre: Attitude towards the Equalization; Kemény Szabolcs: A beágyazottságról — egy cselekvéseméleti megközelítés;

II. díjasok: Bodnár Viktória—Takács Sándor: (M)Jelvények vagyunk?; Ferenc Zoltán—Hanich András—Máté Dániel—Messing Vera—Schmidt Andrea: Marionett bábu vagy félisten; Göncz Árpád és az alkotmányosság kérdése a magyar sajtóban; Kézdy Éva—Szegő Iván: A siker titka;

III. díjasok: Szolnoki Judit—Vajda Éva: A házassági minták hatása a társadalmi mobilitásra. Gratulálunk a nyerteseknek!

Meghívó

A Széchenyi István Szakkollégium, az East European Reporter, a Századvég Politikai Iskola, a CEU Politika-tudományi Tanszéke, és a Bibó Szakkollégium előadást szervez.

Előadó:
ROGER SCRUTON,
(Boston University)

aki többek között szerzője a Dictionary of Politics, The Meaning of Conservatism című könyveknek és szerkesztője a Salisbury Review című folyóiratnak.

Az előadás címe:

„VAN-E ESÉLYE A LIBERÁLIS KONZERVATIVIZMUSNAK KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPÁBAN?”

(What chance is there for liberal conservatism in Central and Eastern Europe?)

Ideje: 1993. június 8., kedd, 18.00 óra.

Helye: Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem III. előadó.

VITAVEZETŐ: KONTLER LÁSZLÓ

Az előadás angol nyelven fog elhangzani. Szinkrontolmácsot biztosítunk.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

FÉLELMENKRŐL

Az eleve tapintott Hriczó Gábor, amikor a *horrorról* írt. TDK-dolgozatot. Erdelti az emberéket ez a téma. A konferencián ugyan nem tölöngt, 2-3 diák, ha hallgatta csupán az előadását, de a dolgozatát többen is elkérték, kíváncsiak voltak rá. En is. Jelenkori félelmek részben a horrorban öltöttek testet.

Némelyik film túl sok nekem.

A horrt jobban el tudom viselni, idegileg, olvasva. A film legtöbbje véres, lényeg nélküli öldöklés. Ezt nem kedvelem. Azért néhányat, az igazán nagyokat láttam.

— Mégis a *horrorról* írtál dolgozatot. Miről szól a *horror* pszichológiája című TDK-dolgozatod?

— A különféle félelmekről és azok felhasználásáról az irodalomban és a filmekben.

— Milyen félelmek vannak, miket vettél számba?

— Az ismeretlentől való félelem a legerősebb

és mivel egyre nagyobb bizonytalanság lesz úrrá az emberekben, annál inkább félnek az ismeretlentől. Most éppen ilyen korban élünk ha csak a bizonytalan gazdasági helyzetre gondolunk. De az ezredforduló közeledte is mindig félelmet okozott. Most is. Ezt az emberek a bibliai világvegyéjséggel kötik össze. A tudomány

ahogy a tudomány visszaszorul, úgy erősödik az okkultizmus meg a különféle természeti jelenségekhez kapcsolódó emberek és az ezzel foglalkozó irodalom. Mindezzel együtt párhuzamosan újra jelentkezik ennek a világnak a közegeként a szörnyek is.

— Véleményed szerint félelmek tárgya csak a képzelet szüleményei vagy van reális tartalmuk?

— A kutatás során azt próbálom megkeresni, hogy mennyi ezeknek a realitásuk. Valamilyen alapjuk lehet. Amit ma paraképességeknek nevezünk, azt a középkorban mágiának, boszorkányságnak hívték, mint ahogy a tudományt is boszorkányságnak tartották. A szörnyeket való-

— *Féltél gyerekkorodban?* — tettem fel a kérdést Gábornak.

— Azt hiszem nem nagyon. Ma sem vagyok féltős típus.

— *És hogy vagy a horror-filmekkel?*

— Filmeket nem sokat láttam, inkább olvasni szoktam.

— Például a szörnyek, az élőholtak, a visszajáró lelkek, a vámpírok, a vallásos félelmek és a tudománytól való félelem. Ezek konkrét megjelenéséről írtam néhány író műve kapcsán.

— *Nagyon keresgélnek sem kellett, hiszen ha csak a vámpírjelenségre gondolsz, érdekes módon ennek reneszánsza van, gondolok a Drakula-filmekre. Szerinted az ilyenféle félelmek újraéledésének a sötét középkor után mi a kiváltó oka?*

mány is, amelynek az ismeretlent kellene legyőznie, mára maga is ismeretlenné vált. Az átlagember számára a magas kutatások egyáltalán nem érthetőek. Még az azonos tudomány területén működők sem biztos, hogy értik egymást. Előterbe kerültek a paraképességekkel rendelkező személyek is és

színlőleg az ember alkotta magának a környezet állatképei alapján. És bizonyára voltak olyan látnoki képességgel rendelkező emberek is, amelyek magyarázatát ma sem tudjuk. Az ilyen természetfölötti élmények aztán rendszerint együtt jártak a babonák megjelenésével.

— *Te vallásos vagy?*

— Nem. Alapvetően racionalis beállítottságú vagyok. De zavarbaejtő például, hogy a parafenomén személyiségeket és sok más racionálisan nem tudunk megmagyarázni, gondolok itt például a gömbvillámra, vagy az ufórejtélyre. Nagyon keveset ismerünk

még a természetből. Van elképzelésünk a világról, hogy az milyen, hogy néz ki, amit a természettudósok állítottak be számunkra, de nem biztos, hogy az így is van. Lehet, hogy a jelenlegi tudásunkkal csupán annyira jutottunk. *Lovecraft*nak van egy gondolata ezzel kapcsolatban, amit

vagy megőrülünk vagy pedig egy új sötét kor tudatlanságába menekülünk.

Kedvelem a misztikumot
Fotó: Komó

És úgy tűnik ez utóbbi kezd megvalósulni.

— *Miből következtetsz erre?*

— Olvastam egy esszét, amelyet a fizikusok egyik világtalálkozóján adtak elő a csernobili robbanás utóhatásáról. Ebben megállapított nyert, hogy a csernobili katasztrófa-nak sokkal erősebb volt a lélektani hatása, mint maga a sugárzás, amely elsősorban helyben jelentett veszélyt. Az esszé foglalkozik az atommal kapcsolatban kialakult félelemmel is. Ezek a félelmek

a félelem, a szörnyek, a horror hogyan jelenik meg a vallásban,

és hogy milyen új félelmek jelentek meg. — *Ennek a dolgozatnak a témája messze esik jövőbeni elképzelésedtől, hiszen úgy tudom, hogy informatikai szakember akarsz lenni.*

— Valóban, de az informatika mellett nagyon érdekel a társadalomtudomány és a pszichológia is. Hogy meddig kívánok ezzel foglalkozni? Időben nem terveztem. De úgy gondolom, addig csinálom, ameddig szabadidőm lesz. Ez a téma számomra olyan izgalmas, hogy egy életre szóló hobbival is felér.

még 1929-ben fogalmazott meg. Azt mondja, hogy nagy szerencséje az emberiségnek, hogy nem tudja a maga teljességében fölfogni a körülöttünk lévő világot, mert véleménye szerint ha a mindenséget föl fogja deríteni egy napon a tudomány, akkor olyan tudás tárul fel előttünk, amitől

abból fakadnak részben mert nem ismerjük, részben mert bizonyos áltudományos emberek félreértelmezik, vagy szándékosan félremagyarázzák a tényeket és ily módon rosszul közlik velünk emberekkel az információkat. Ezek a tények részben igazolni látszanak *Lovecraft* jóslatát.

— *Milyen tanulmányokat folytattál a TDK-témádhoz?*

— *Freudot és Pierre Manoninak* egy könyvét egyebek mellett.

— *Úgy tudom a konferencián nem értél el semmiféle helyezést. Mi volt ennek az oka?*

— A TDK-versenyen nem volt szerencsém. Eredetileg úgy volt, hogy lesz egy pedagógia-pszichológia szekció. De mivel csak hárman voltunk érdekelve benne, így a szociológiai szekcióba neveztek be bennünket. A szociológiához pedig ez a téma egyáltalán nem kapcsolódik.

— *Ezek után mi a terved, abbahagyod vagy tovább foglalkozol vele?*

— Semmi esetre sem teszem félre, hiszen még éppen csak hogy a téma legelején vagyok. Folytatom a tanulmányozást különös tekintettel a mágiára és arra, hogy

— *Miből következtetsz erre?*

— Olvastam egy esszét, amelyet a fizikusok egyik világtalálkozóján adtak elő a csernobili robbanás utóhatásáról. Ebben megállapított nyert, hogy a csernobili katasztrófa-nak sokkal erősebb volt a lélektani hatása, mint maga a sugárzás, amely elsősorban helyben jelentett veszélyt. Az esszé foglalkozik az atommal kapcsolatban kialakult félelemmel is. Ezek a félelmek

a félelem, a szörnyek, a horror hogyan jelenik meg a vallásban,

és hogy milyen új félelmek jelentek meg. — *Ennek a dolgozatnak a témája messze esik jövőbeni elképzelésedtől, hiszen úgy tudom, hogy informatikai szakember akarsz lenni.*

— Valóban, de az informatika mellett nagyon érdekel a társadalomtudomány és a pszichológia is. Hogy meddig kívánok ezzel foglalkozni? Időben nem terveztem. De úgy gondolom, addig csinálom, ameddig szabadidőm lesz. Ez a téma számomra olyan izgalmas, hogy egy életre szóló hobbival is felér.

Megbetegít ez a konzervativizmus

Hát, hiába minden. Nincs menekvés. Nem lehet tagadni, eszerint mégiscsak igaz: mégsem tudtam bucsút venni a radikálisságtól. Kutyából nem lesz szalonna, vér nem válik vízzé. Ha antiradikális szöveget olvasok még mindig rossz érzés vesz rajtam erőt. Vessük össze például a felvilágosodás természetjogának alapelvét, ami az emberek egyenlőségének dogmája — olvasom —, a természeti törvényre való hivatkozással. Az első szerint az embereknek természetből fogva vannak azonos jogai, míg az utóbbi szerint a természetben van valamiféle rendje az emberek jutalmazásának, előrejutásának (amit célszerű Istentől eredeztetni), aminek az állami berendezkedésnek is meg kell felelnie. A hagyomány az, ami ezt a törvényszerűséget hordozza, amit nem elsősorban azért kell követnünk, mert örököltük, mert adott viselkedési szabályokat jelent a számunkra, hanem azért, mert őseink racionalitását hordozza. S ha ezt figyelmen kívül hagyjuk, akkor az csak valami teljesen új, hajánál fogva előrangított konstrukció megvalósítási kísérletét jelentheti.

Mindez Szalai Ákos Széchenyi szakkollégista diák *Töprengések a szabadságról* című TDK-dolgozatának olvasása közben jutott eszembe. Egy jól megírt, érett szövegről van ez esetben szó, így olvasás közben nem kell azon töprengeni, hogy az egyes bekezdések miért éppen abba a sorrendben követik egymást, ahogy a szerző elővezeti őket, hanem szabadon engedhetjük felkeltett érzéseinket.

A műben egyébiránt *Edmund Burke* konzervativizmusáról van szó. „A fent nevezett ír származású úriembert a közhit, mint az angol-szász konzervativizmus, illetve általában a konzervativizmus alapművének íróját tartja számon” — tudhatjuk meg az első mondatból. Burke nézeteinek bemutatása kapcsán a szerző *Tamás Gáspár Miklóson* kívül minden magyar közíróval vitába keveredik, például *Ludassy Máriával* is, akinek szakkollégiumi kurzusa a dolgozat alapinformációját jelentette. Az ok: TGM-en kívül mindenki úgy vélekedik, hogy Magyarországon nincs olyan erős hagyománya a szabadelvűségnek-konzervativizmusnak, amit — mintegy felvéve a 40 (75?) éve el-

ejtett fonalat — folytatni lehetne.

Márpedig a liberális konzervativizmus nem áll meg hagyomány, illetve ahogy pontosabban TGM nevezi „kánont”, zsinórmértékül szolgáló erkölcsi alapelvek nélkül. (A tradíció adott számunkra, míg az ilyen elveket vitatva, és nyilván fejlesztve fogadhatjuk el.) TGM dilemmája Burke-ai egyetértve a következő: Változtatható a fennálló, de semmiképpen sem forradalmi, radikális úton. Vissza kell találni a hagyományhoz, aminek ebből következően Magyarországon is léteznie kellett. (A többi közíróval folytatott vitája az, hogy a XIX. századi magyar liberalizmus tekinthető-e ilyennek?)

Ebből a logikából következik, hogy a konzervativizmus gyűlöli a forradalmakat (igaz, az ellenforradalmakat is). Mint az a dolgozattól kiderül, a változás belefér Burke és követői gondolkodásába (hisz, ha a tradíció „kánont”, akkor az az emberek szabadságának mindenkiére egyaránt érvényes, vitatható, morális keretei jelöli ki), ellenben a radikalizmust, az erőszakot nem tudják elfogadni.

Ez az, amire a radikális hagyomány rossz közérzettel felel. Erőszak ugyanis van. Az egész emberi történelem felelő részben az erőszak története. Nehéz lenne, tehát bizonyítani azt, hogy ez nem tartozik az emberi tradícióhoz és igen kevés azt mondani, amit — mint a dolgozattól megtudjuk — a konzervativizmus mond, hogy nem szeretjük az erőszakot. Az emberi közösségeket tehetséges tagjait az évszázadok során a legkülönbözőbb szabályrendszerekben, ha tetszik: a legkülönbözőbb hagyományok és „kánonok” felépítésével próbálták konszolidálni. Mégsem sikerült az erőszakot kiiktatni.

Miért van az, hogy minél sikeresebb egy ideológia (a kereszténységtől és más vallásoktól kezdve a liberalizmusig és a kommunizmusig), annál több vér tapad a kezéhez. (Morális szempontból részletkérdés, hogy az Európán kívüli világban pusztít-e, vagy a saját népéből szedi áldozatait, vagy is-is.) Erre a kérdésre persze nem az említett TDK-dolgozatnak kell felelnie, csak éppen arról jutott eszembe.

Két testvér – egy TDK

Szabó Gábor és Zoltán másodévesek, a Rajk László Szakkollégium tagjai. Idén a TDK informatika szekciójában „Néhány rendezési algoritmus összehasonlítása empirikus módszerekkel” című dolgozatukkal első díjat nyertek.

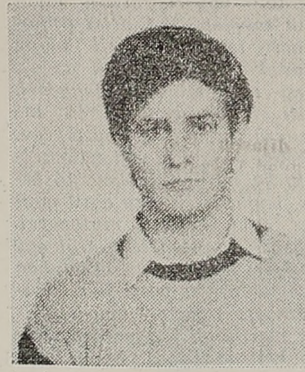
Zoli:

Már régóta foglalkozunk számítástechnikával. Bár a Pascalt az egyetemen ismerjük meg, a programozási algoritmusok nem voltak idegenek tőlünk. A számítástechnikát emelt szinten vettük fel.

Gábor

érdemel – még ha a kevesebb ismeretanyag látszott is a munkájukon. Volt még egy másod- és egy ötödéves induló is, az ő dolgozatuk témája azonban teljesen más, mint a miénk. Ők inkább a számítástechnika gyakorlati alkalmazásával foglalkoztak, míg a többiek az elméleti oldalával. Kónya István dolgozta, aki-vel az első díjat megosztva kaptuk, az információmenyi-séggel és annak megragadásá-
val, ábrázolásával foglalko-
zott. A mezőnyt a magas szín-
vonal jellemezte.

Zoltán

– Mindent egybevéve, hogy vagyatok megelégedve a munkátokkal?

G.:
Volt egy időszak, amikor egyáltalán nem bíztam benne, hogy összeáll a dolgozat, de a végére mégis megtetszett. Persze, ha most kezdeném, sok mindent másképp csinálnék, a bírálatokból sokat tanultam, mind a számítástechnikát, mind a módszertant illetően. A hibák ellenére is elégedettek vagyunk, mert a dolgozat első díjat nyert.

– Mit takar ez a cím?
Gábor:
Röviden talán így tudnám összefoglalni: az adatfeldolgozásban elengedhetetlen, hogy az egymást véletlenszerűen követő adatokat valamilyen szempont – kulcs – szerint rendezzék. Erre rengeteg módszer ismert, ezek végeredménye azonos – sorbarendezett-ség –, azonban a különböző algoritmusok, például a tárhelyhasználat fókáiban és főképp a végrehajtási időben különböznek egymástól. Mi ezen módszerek közül hetet teszteltünk az ismertebbekből válogatva, bár jogos volt az a minket ért kritika, hogy egy fontos algoritmust kihagyunk a megfigyeléseinkből. Különböző elemszámú – véletlen számgenerátorral előállított – adatbázisok sorbarendezéseinek idejét mértük. Érdekes módon, a normális esetben legjobbnak bizonyult program az előre sorbarendezett adatokkal igazából nem tudott boldogulni, ugyanolyan nagyszámú adatbázist tekintve a második esetben közel hatszázszor annyi időre volt szükség.

– Miért írtatok TDK-t, és miért ezt a témát választottátok?
G.:
Mivel mindenképpen kellett írnom kritériumdolgozatot, témák után érdeklődtem a számítástudományi tanszéken, ahol demonstrátorok vagyunk. Ott javasolták ezt a problémát, amit meg is írtam kritériumdolgozatnak. A tanszéken is bíztattak bennünket a folytatásra, és magunk is kibővítésre érdemesnek gondoltuk a megkezdett gondolat-sort. Másrészt a Rajk László Szakkollégium hagyományai is arra ösztönöztek, hogy írjunk egy TDK-dolgozatot.

– Az előbb említettétek, hogy demonstrátorok vagytok. Hogyan kerültetek a számítástudományi tanszékre?
G.:
Mivel mindenképpen kellett írnom kritériumdolgozatot, témák után érdeklődtem a számítástudományi tanszéken, ahol demonstrátorok vagyunk. Ott javasolták ezt a problémát, amit meg is írtam kritériumdolgozatnak. A tanszéken is bíztattak bennünket a folytatásra, és magunk is kibővítésre érdemesnek gondoltuk a megkezdett gondolat-sort. Másrészt a Rajk László Szakkollégium hagyományai is arra ösztönöztek, hogy írjunk egy TDK-dolgozatot.

és a tavalyi tanév végén megkérdezték, nem maradnánk-e demonstrátorként. Több mostani másodévesrel együtt igent mondtunk.

– Milyen volt a tanítás?

G.:
En szerettem. Jövőre is folytatni akarom.

Z.:
Furcsa dolog, amikor az ember hasonlót vár a tanítványaitól, mint amit ő nyújtott hasonló helyzetben, de rájön, hogy őket cseppet sem érdeklik azok a problémák.

G.:
Bár én Zolival ellentétben a második félévben emelt szintű csoportban, tanítottam, hasonló éreztem. Ez abból fakadhat, hogy tavaly csak azok választották az emelt szintű számítástechnikát, akiket igazán érdekelt, ezzel szemben az idén az elitképzésesek közül kevesen vannak így.

– Visszatérve a TDK-ra, mit szöktök a mezőnyhöz?

Z.:
Hét dolgozat volt a szekcióban, ami viszonylag soknak számít. Volt három-elsőéves résztvevő is, az ő teljesítményük mindenképpen figyelmet

A politika csontváza: a közhelyesség

A sivatag homokjában fekvő, pár évvel ezelőtt kimúlt állat csontvázat juttathatja eszünkbe Hannich András Széchenyi kollégista diák elemzése az 1990-es országgyűlési választások plakátjairól. A politikaelméleti szekcióban első helyezést elért TDK-dolgozat lehánt minden ideológiát, retorikát, romantikát, önáltatást és illúziót a pártok viselkedéséről, hisz éppen azt tűzi ki céljául, hogy a választási plakátokon használt képi szimbólumokat, szlogeneket lejtromozza, értékelje. A legsűrűbben használt szimbólumok és szavak egyszerű felsorolása egyfajta csúcspontot jelent ebben a „boncolásban”. Ezek félreértelmezés nélkül megmutatják mit akartak a pártok önmagukról elhittetni a választókkal.

Lássuk először a képi szimbólumokat:
A nemzeti hagyomány, a nemzeti érzéssel kapcsolatos szimbólumok: magyar korona, Magyarország térképe, nemzeti színek, nemzeti színű zászló, nemzeti színű szív, nemzeti színű szivárvány, nemzeti színű zászló.
Európa fogalma, a legtágabb értelemben: híd, Európa térképe, európai országok zászlói, határátlépési pecsét.
A változás, a változtatás igényére utaló szimbólumok: ecset, háborgó tenger, kereszt, koronás címer, Lenin képe, mint szemét, a Magyar Népköztársaság címere. Parlament, partvis, sasmadár, szemétkuka, szétörtött ótágú csillag, szovjet tiszt hátulról.
A választásra, a szavazás eredményére utaló szimbólumok: Rodin Gondolkodója, szavazórubrika, Viktória-jelet formázó kéz.
A pártjelvények részei, mint önálló elemek: rózsza, szegfű, radár, narancsszín, tulipán.
A bizakodás, a jövőbe vetett hitet kifejező szimbólumok: felkelő nap, szivárvány, új hajítás, virágos rét, zöld táj (tavasz).

A választókra vagy azok rétegeire utaló szimbólumok: rozsdony, ember, kalász, parasztház.
Gondoskodás: nyitott tenyér.
„A tizenkét párt vizuális nyelvéről elmondhatjuk – írja a szerző –, hogy a választási kampány szituációja által meghatározott volt. A pártok kötelező belépőként használták a nemzeti színeket, mintegy háttérként. (...) Az azonosítási funkció felfelé jelzi a pártok szimbólumainak gyakori szerepeltetése. (...) A pártok többségénél azonban a társadalom, illetve annak rétegei nem jelennek meg a párt vizuális nyelvében. Ehelyett olyan általános szimbólumok adják az asszociációs mező kereteit, mint a gyermek, a szivárvány, a gondoskodás, a változtatás, az egyes politikusok gesztusai. Alapvetően tehát a pártok vizuális nyelve, emocionális hatásra törekedett, különösen a háttérben az értelmezési kísérletek mozgásterét.”

Ami a szlogeneket illeti, a bennük előforduló szavak felsorolása nemcsak tanulságos, hanem szórakoztató is: együtteményből még a szimbólumoknál is látványosabban rajzolódik ki az emberek legprimitívebb illúzióigényének kielégítésére hivatott közhelyesség.
Az ígék: áldd meg, elkezdjük, elmennek, fizetünk, gondolj, gondoljuk, hallgass, indulok, indulunk, járunk, jön, jösson, kívánunk, legyen, legyünk, lehet, leszünk, megvalósítjuk, megy, menjük, műlik, repülünk, számítani, számíthat, számíthatunk, szavazol, szavazz, szavazzon, szavazzunk, tesszük, tudjuk, vagyunk választani, van. (Jelmező, hogy múlt idejű ige nincs a plakátokon.)

Nem marad más hátra, mint, hogy egyetértünk a szerző összefoglaló megállapításával: „A szlogenek vizuális központosították a pártok vizuális képéről mondtak, olyan értelemben, hogy nagyon ritka kivétellel megmaradtak az általánosság nyelvében a befogadást megkönnyítve, és alapvetően az emocionális hatásra törekedtek. Ebben a vonatkozásban a legkritikább esetben került programszintű cél a plakátra, s a szlogenháború megmaradt egy olyan mezőben, amelynek elemei, tulajdonképpen mindenki számára általános értékű elfogadható, de még képes pozitív asszociációkat kelteni. De hát a politikának a nyelve, mint már említettük, távol áll az egzaktágtól.”

Kelet-Európa nyugati szemmel

A gazdaságtörténet tanszék vendégei

Az elmúlt hetekben több jeles vendéget is fogadott a gazdaságtörténet tanszék. Március 22-24. között Alice Teichova, a cambridge-i Girton College és a London School of Economics professzora, a két világ közötti Közép-Európa gazdaságtörténetének nemzet-

közi hírű kutatója járt nálunk. A professzor asszony jelenleg a bécsi Wirtschaftsuniversität vendégprofesszoraként igen fontos gazdaságtörténeti kutatási programot vezet, mely Ausztria és az egykori Monarchia két másik utódállama,

ket vett fel, amiben persze szerepet játszott az is, hogy a lakossági megtakarítások igen jelentősek voltak.
Áprilisban David F. Good a minnesotai egyetem történelem professzora, az ottani „Center for Austrian Studies” igazgatója tisztelt meg minket látogatásával. Good professzor, aki

jelenleg a budapesti Közép-Európa Egyetem vendégprofesszora, az Osztrák–Magyar Monarchia gazdaságtörténetének világszerte elismert kutatója. Good professzor látogatásakor a tanszék oktatói munkájáról, a munkatársak tudományos tevékenységéről informálódott, s rögtön

Csehszlovákia és Magyarország közötti gazdasági kapcsolatokat elemzi.

arra a kérdésre próbál választ találni, vajon befolyt-e Ausztria a két világháború között is a Nyugat- és Kelet-Európa közötti híd, vagyis egyfajta erőforrás-közvetítő szerepét, amelyet a Monarchia idején játszott, s amelyre a jelenben is törekszik. Az idén áprilisban megindult kutatásokat, melyeket párhuzamosan folytatnak Prágában, Bécsben és Budapesten, az osztrák kormány finanszírozza és az egyetem gazdaságtörténeti tanszéke is részt vesz benne.

elmondta saját tapasztalatait is az Egyesült Államokban folyó gazdaság- és társadalomtörténet-tanításról is. Az USA-ban a gazdaságtörténet vagy a közgazdaságtan tanszékekhez kapcsolódik, vagy pedig a történelem tanszék, esetleg intézetek része. Ily módon szemlélete és megközelítése is különböző lehet, az ökonometriai módszerek, vagy a történeti szemlélet uralkodik oktatásában. Az utóbbi évek tapasztalata, hogy a diákok egyre nagyobb része választja a társadalomtörténeti kurzusokat, míg a klasszikus

„Ausztriai gazdasága az Első és Második Köztársaság idején – Összehasonlítás” címmel. Az előadás a fontosabb makrogazdasági összefüggéseken keresztül mutatta be Ausztria elmúlt 100 évének gazdaságtörténetét. Mosser professzor szerint a gazdasági növekedésnek belső, immanens, az egyes országokra jellemző dinamikája van. Ausztria esetében ezt a növekedési pályát megzavarta a két világháború, illetve az első világháborút követő politikai és területi változások, ezért a két világháború között nem jutott érvényre ez a sajátos osztrák növekedési út, a második világháborút követő gyors növekedés. A „gazdasági csoda” ellenben nem volt más, mint az 1913-at megelőző időszak növekedési pályájának visszatérése. Az előadó nem tartotta alkalmasnak a Kondratyev-ciklusokra alapozott konjunktúraelemzést az osztrák

fejlődés menetének leírására, szerinte a két világháború közötti gazdasági stagnálás, illetve válság, nem egy elhúzódó depresszió, hanem a politikai és területi változásoknak a következménye. Nem értett egyet azoknak az elemzőknek a véleményével sem, akik a napjainkban jelentkező recessziót a harmincas évek válságával hasonlítják össze, illetve egy ahhoz hasonló mértékű visszaesést jósolnak. Magyarország számára elgondolkodtató kell legyen az előadás azon része is, mely a kelet-európai országoknak az osztrák külkereskedelemből való fokozatos kiszorulását mutatta. Míg 1937-ben 32 százalékos arányt képviseltek, addig 1987-re ez a szám mindössze 7 százalékra zsugorodott.

A professzor asszony, aki már régebb óta munkakapcsolatban áll a tanszék több tagjával is, budapesti látogatásán megbeszéléseket folytatott a munka megindításáról és március 23-án „Allam és gazdaság a két világháború közötti Csehszlovákiában” címmel nagy érdeklődéssel várt előadást tartott a tanszéken. Az előadásban különös hangsúlyt kapott az 1918 végén megalakult Csehszlovákia, az 1948 utáni Csehszlovák Szocialista Köztársaság, illetve a nemrég létrejött Cseh Köztársaság helyzetének és a gazdaságpolitikájának egymással való összehasonlítása, Teichova professzor asszony több kérdésben is szerves folytonosságra hívta fel a hallgatóság figyelmét.
A Monarchia romjain megszülető Csehszlovákia az egykori birodalom legfejlettebb, legiparosodottabb régióit örö-

költe, s ez a viszonylagos fejlettség, valamint a győlt Monarchiától való azonnali és teljes elszakadás vágya egyaránt arra sarkallta a köztársaság vezetőit, hogy háttal fordítsanak a szomszédos országokkal való együttműködésnek, és a közép-európai regionális munkamegosztásba való bekapcsolódás helyett Nyugat-Európával próbálták szorosabb gazdasági kapcsolatokat kiépíteni. A professzor asszony alapvetően elhibáztak és kudarcot vallottak értékelte ezt a gazdasági stratégiát és aggodalommal szölt a mai cseh kormányban érzékelhető hasonló tendenciákról.
Az előadó számos példával bizonyította azt a sokak számára talán meglepő tény, hogy Csehszlovákiában már a két világháború között is csak korlátozott formában működött a piacgazdasági rendszer, a gazdaság több részrendszere, így például a külkereskedelem, vagy a devizagazdálkodás bizonyos fokú állami centralizáció mellett működött, a nagyfokú állami tulajdon és gazdasági szerepvállalás így nem volt előzmény nélküli az 1948-at követő gazdasági rendszerváltást követően sem. Érdekes, és egyfajta permanenciára utal az is, hogy Csehszlovákia már a két világháború között is óvakodott a nagyobb arányú külföldi eladósodástól, és a szomszéd országokhoz képest csak jóval kisebb összegű külföldi hitele-

legelőadás a fontosabb makrogazdasági összefüggéseken keresztül mutatta be Ausztria elmúlt 100 évének gazdaságtörténetét. Mosser professzor szerint a gazdasági növekedésnek belső, immanens, az egyes országokra jellemző dinamikája van. Ausztria esetében ezt a növekedési pályát megzavarta a két világháború, illetve az első világháborút követő politikai és területi változások, ezért a két világháború között nem jutott érvényre ez a sajátos osztrák növekedési út, a második világháborút követő gyors növekedés. A „gazdasági csoda” ellenben nem volt más, mint az 1913-at megelőző időszak növekedési pályájának visszatérése. Az előadó nem tartotta alkalmasnak a Kondratyev-ciklusokra alapozott konjunktúraelemzést az osztrák

fejlődés menetének leírására, szerinte a két világháború közötti gazdasági stagnálás, illetve válság, nem egy elhúzódó depresszió, hanem a politikai és területi változásoknak a következménye. Nem értett egyet azoknak az elemzőknek a véleményével sem, akik a napjainkban jelentkező recessziót a harmincas évek válságával hasonlítják össze, illetve egy ahhoz hasonló mértékű visszaesést jósolnak. Magyarország számára elgondolkodtató kell legyen az előadás azon része is, mely a kelet-európai országoknak az osztrák külkereskedelemből való fokozatos kiszorulását mutatta. Míg 1937-ben 32 százalékos arányt képviseltek, addig 1987-re ez a szám mindössze 7 százalékra zsugorodott.
POGANY ÁGNES, tudományos munkatárs

Stellenausschreibung
Auftragsbearbeitung/Importabwicklung

Als Tochtergesellschaft eines weltweit tätigen kanadischen Konzerns produzieren wir eine Vielzahl von Spezialchemikalien, Anlagen und Geräten für eine Vielzahl von industriellen Anwendungen. Weltweit sind wir auf diesem Gebiet der Marktführer. In Ungarn kennt man uns seit mehr als 20 Jahren. Um unsere expandierenden Geschäfte weiterhin zur Zufriedenheit unserer Kunden abwickeln zu können suchen wir zum nächstmöglichen Eintritt eine

Sachbearbeiterin

Zum Aufgabengebiet gehören die Auftragsabwicklung, die Erledigung von Korrespondenzen einer Verkaufsabteilung und Bearbeitung von Importen. Ständiger Kontakt mit Kunden und Verkauf sowie zu Produktion und Lager ist ebenso notwendig wie der Umgang mit dem PC. Deutsche/englische Sprachkenntnisse sind erwünscht. Wir bieten Leistungsgerechte Bezahlung und einen sicheren Arbeitsplatz. Haben Sie Interesse in einem jungen dynamischen Team zu arbeiten, rufen Sie Herrn Mikos Nándor an oder schicken uns Ihre schriftliche Bewerbung mit Lebenslauf.

Diversey Kft
1126 Budapest, Nácisz u. 14.
Tel: (1) 202-49-21, 135-89-87, 135-99-53
Fax: (1) 156-58-01

Immer eine Idee besser!

Jó biznisz

A Kondorosi úti „lengyel” piac betonfalán a következő felirat olvasható: World-wide Trade Centre. Ez jutott eszembe május 4-én reggel, amikor még félálomban az egyetemre érkeztem. Volt itt minden az aulában, az akváriumtól kezdve a bördészekin át, a csipkés kombinéig. Gondoltam, se baj, ezt a néhány napot kibírjuk, az egyetem pedig annyi pénzt kap, hogy az elkövetkező száz évben biztos nem lesz szénszünet. Közben azt is megtudtam, mennyi az a „rengeteg” pénz: 1000 000 Ft. Elkezdtem számolgatni. Ez cégenként és naponként nem több, mint 15 angol font, azaz tizenöt darab londoni buszjegy ára (mert hogy a Közgáz „lengyelei” történetesen angolok voltak). Gondolkoztam rajta, hogy napi húsz budapesti buszjegyért kiviszem az egyik ruhafarát és nyitok egy masszázsszalont. Ha pedig netán télen mégis szénszünetre kerülne sor, majd elmegyünk Londonba buszozni. Nem kell félni, minden közgazdosnak jut legalább két jegy.

AGRICULTURAL COOPERATIVE DEVELOPMENT INTERNATIONAL OFFERS

GRADUATE, UNDERGRADUATE, HUNGARIAN AND INTERNATIONAL STUDENTS SUMMER INTERNSHIPS WITH FULL TIME AND PART TIME FROM JUNE 1 TO AUGUST 30th AND BEYOND. IF:

YOU HAVE GOOD COMMAND IN ENGLISH, YOU ARE STUDYING ECONOMICS, AGRICULTURAL ECONOMICS, SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES, INTERNATIONAL RELATIONS, FOREIGN TRADE, ACCOUNTING, AGRONOMY OR HORTICULTURE.

PLEASE BRING TWO COPIES OF YOUR CV IN ENGLISH AND 2 PICTURES TO KÖZGAZDASÁGI EGYESTEM ROOM 224, AND ASK FOR AN APPOINTMENT TO BE INTERVIEWED.

– Max –

Hollandiai képeslap

Amikor január utolsó napján megérkeztem Amszterdamba, vakítóan sütött a nap. (Ilyen a helybeliek szerint 2000 év óta nem fordult elő!) A szikrázó napsütésben még zöldebbnek látszott a fű és még kékebbnek a csatornák, amelyek madarak úsznak.

En például így jártam. Shirley (tipikusan holland név!) csoportunk holland tagja Curacaon született (mint az ital), amely holland gyarmat volt, de az ő szülei még egy angol gyarmaton születtek, lent valahol Dél-Amerika partjainál, ezért Shirley úgy holland, hogy közben angol az anyanyelve. A bőre sötétszínű, a haja égnek áll, csinosan öltözködik és tele van vitalitással. Ha ő nevet, meghallod a folyosó másik végén is. Rendkívül nyitott és minden érdekli, főleg mi és Magyarország. Melleleg angolán is, mert hogy a szociológiát csak hobbi-ból tanulja úgy, második diplomásként.

Nemcsak Shirleyt lehetett szeretni, hanem Groningent is. Igazi diákváros, amely tele van pubokkal, klubokkal, este a főutcán és környékén, ahol mindezek a helyek szét vannak szórva, lépni sem lehet. A város napközben is hangulatos, nyüzsgőnek benne a buszok, biciklik és persze az emberek is. (Nem unalmas? — kérdezte egy barátom.) Így, hogy minden hét végén kirándulhattunk valahová, nem lehetett megenni. Azt, hogy hamar megszerettük, sőt rövid idő múlva otthonnak tekintettük, mi sem bizonyítja jobban, mint a barátom egy elsőlása egy koszos hági csatorna látán: „Odahaza, Groningenben sokkal tisztábbak a csator-

nák!” (Ha az ember két hónapot tölt egy városban talán nem meglepő, ha néha otthonának tekinti.) Amit külön imádok Hollandiában az az, hogy az emberek, legyenek bolti eladók, buszsofőrök, utcaseprők vagy árusok a piacon, tökéletes angolással válaszolnak, ha kérdezed őket. Jó érzés, hogy két hónap alatt egyszer sem kellett mutogatni. (Közben kaptam itthonról egy Magyar Narancsot, amelyben olvastam: egy pesti bár kido-bóembere megvert egy külföldit, merthogy Magyarországon azt kell mondani, hogy igen, nem azt hogy yes. Az eredmény: bordatörés. No com-

ment.) Idegengyűlöletet sehol nem tapasztalok, ellenben rengeteg az érdeklődő ember, aki furcsa nyelvünk hallatán azonnal felteszi a kérdést: What kind of language do you speak? És örömmel nyugtázzák, ahá, magyar, hát persze, hogy akkor nem értettünk belőle egy szót sem. (Egy kivétellel akadt: az egyik groningeni kocsmában a fiú, aki kiszolgált, magyarul szólalt meg, de annyira meglepődöttünk, hogy először nem értettük, mit mond. Elismételte.)

Groningenben van magyar szak. Így láttam a saját szememmel embereket, akik magyarul tanulnak Sőt, beszéltem is velük. Érdekes érzés. Ilyen lehet, amikor egy született angol beszél egy kezdő angol tanulóval. De meglepő volt, hogy milyen sok mindent megértettek abból, amit mondtunk nekik. Viszont újra megbizonyosodtam arról, hogy a magyar nyelvtan nagyon nehéz, a ragozás ugyanis rengeteg problémát okozott szegény holland diákoknak. A magyar

Mi, agymosottak

Divatban vannak a szekták

A hagyományos nagy egyházak válságának csak egyik jele a növekvő elvállalatlanság, ami talán véppontjához is ért a nyolcvanas évekre.

A másik, legalább ilyen fontos jel a vallás iránt komolyan érdeklődő fiatalok egy részének elfordulása a „régii” egyházaktól, az új vallási mozgalmak nagymértékű föllendülése.

Ahhoz, hogy ezekről józanul tudjunk elmélkedni, mindelelőtt fontos mereven elhatárolódnunk a jelenlegi hisztérikus szektaellenes hajszától. Ezt annyira lényegesnek tartom, hogy a logikai sorrendet fölborítva, előbb írok a szekta-üldözésről, és utána a „szekta-írókról”.

I. A szektaüldözés

A mai bulvársajtó tele van szektabotrányokkal. A szekták agymosásnak vetik alá híveiket, elszakítják szüleiktől, ingyen dolgoztatják, örült szertartások végzésére veszik rá őket. Stb.

A világsajtó címcimeldaira került az a hír, hogy egy derék texasi úr Jézus Krisztusnak képzelte magát, és ez okból nyilatkozott arról, hogy nem rendőrt agyonlőjön. Ha az illető, tesszem azt, Napóleonnak képzelte magát, valószínűleg senkit nem érdekelt volna az eset.

Divatban vannak a szekták. Az átlagember képes borzongással olvassa, mire képesek mások. A szülők, akiknek gyermekei valamelyik felekezettel erősítik, mely rettegéssel várják, mikor kezdi a fiuk lövöldözni. Hazánk egyik büszkesége, Németh Géza református lelkész, feladatának tekintti, hogy a sajtó alapos tájékoztatásával riadóztassa a magyar társadalmat, és figyelmeztesse a „fenyegető veszélyre”.

Ez az, ami a vallási mozgalmakat a tiltott gyümölcs vonzással ruházza föl, és ez az, ami miatt nagyon sok vallási mozgalom tagjaival szinte lehetetlen kommunikálni.

Lássuk be, hogy a fősorokoztatott vádak közül szinte bármelyikben „vétkes” minden hittálló ember.

Minden vallásos ember láthatatlan lényekkel beszélget, értelmet, célt lát a világegyetem mögött, ha keresztény, azt állítja, hogy a világ Teremtője, és öközötté olyan a viszony, mint anya és gyermeke között stb. Örült dolgokat gondol tehát, és örült dolgokat cselekszik. Aki mindezt a zöldséget 20 évesen kezdi elhinni, azután, hogy addig nem hitte, mint pl. e sorok katolikus írójára, arra nyugodtan rá lehet mondani, hogy agymosáson esett át. Ez amúgy is olyan jó, jelentés nélküli, de igen szörnyen hangzó kifejezés.

Talán a letragikusabb következménye egy hitvallás elfogadásának, a szülő-gyermek távolság megnövekedése, ha a szülők nem vallásosok, vagy más vallás hívei. Egy szülő vállán ez mindig nagy kereszt, és a gyermek faragatlan tahó, ha ezt nem tiszteli.

néki, mit kell tennie. Hogy mit mondtak ezek a szimpatikus emberek, az olyannyira nem derült ki, hogy Jézus neve vagy Istené, akik Istenért vidáman ugrottak a colibátus kalandjába, de hitelesek azok a párok is, akik Istenért tudatosan és boldogan vállalkoznak a szentségi — fálbonthatatlan — házasságra. És persze a hiteles cselekedetek legtöbbje egyáltalán nem látványos. Aki tudja, mit miért csinál, aki bármilyen kellemetlenséget örömmel vállal Istenért, az hiteles ember.

Olvasóim most meg fogják kérdezni, én mit csináltam hitből, Istenért. Én pedig mély hallgatásba burkolódom.

Harmai Gábor

Hiányzik a kaland — mondják egyesek. Főleg a fiatalok. Ez persze nézőpont kérdése, mert hát az élet maga is egy nagy kaland. De közhelyek hangoztatása helyett lássuk inkább, hogyan is teremt magának kalandot, akinek ez hiányzik.

Portrékészítés közben gyakran elhangzik az a kérdés is, hogy na és a szabadidőben mit csinál? — Szerepjátékot szoktunk játszani — válaszolta a minap az egyik diák. Kérdő tekintetemet látva magyarázatként hozzáfűzte, hogy nem színpatszóról van szó. Ez csupán egy társasjáték, amit nagyon sokan a kőztagon is játszanak. A szerepjáték lényege, hogy mindenki elképzeli magát egy személyiséget, aki egy adott korban, adott szituációban létezik, leggyakrabban olyat, amivé válni szeretne. Általában a múltban, a jövőben játszódik, a jelenben nagyon ritkán. És az egész egy kalandra épül. Kell hozzá játékmester, aki a háttérrel adja. Ő közli ugyanis a játékosokkal, hogy milyen a környezet, kikkel találkozhatnak. A játékmester valójában a világ és a játékosok, akik benne élnek.

— Te milyen szerepet választasz leginkább? — Én általában mesélni szoktam. Játékvezető vagyok. A szerepjátéknak nagyon sok fajtája van. Eddig az AD & D (Sárkányok és Labirintusok) játékot játszunk. Ez egy elképzelt középkori világ megspékelve mágiával és szörnyekkel, akik ellen küzdeni kell. A küzdelem során a játékosok származásából felküzdi magát egy magas szintre, hős lesz azáltal, hogy elpusztítja a világ egységére támadó gonoszokat.

— Hogyan folyik ez a küzdelem? — Összejön a társaság, szerepet választanak, ilyenformán mindenkinek megvan a maga karaktere, az ennek megfelelő tulajdonságai, képességei, felszereltsége és miután a játékvezető elmondja, hogy most bent vagyunk egy ivóban és rajtuk kívül kik vannak még bent, ezek után a játékosokon múlik, hogy mi történik.

— Milyen szerepek közül válogathatnak? — Ez behatárolt, mert adva

Esterházy Péter: Fubarosok

A Merlin Színház előadása láttán a szerző örülhetett, ha szándéka valóban a zavarbaejtés. E. P. remeke dramatisztálat változatban nehezen követhető. A néző szemét lesütve lapozgat emlékeinek versesköteteiben, majd megnyugodva dől hátra. Az előadást úgy hallgatja már, mint ahogy a zenét is értő módon szokta magába engedni. Az alhasán keresztül...

Itt együtt lehet lélegezni Igó Évával, azaz közösen folytunk vissza egymás lélegzetét. Lessük, hogy mikor jönnek a Fubarosok, a szekér hátulján remegő pocakjukhoz kapó nagy és erős férfiak. Egy kicsit azért el is gondolkodunk: Erőről és Igazságról.

Alakok a távolban: Kosztolányi meg a többiek. Édes Anna az ávosok ölében? Vagy ki tudja? Irodalmi és történelmi lecke kicsiknek és nagyoknak?

Széles ág, az anya, nyitott ablak a férfi, kemény szek a grófnő. A nővérek gonoszak, mint a népmesékben, de a legkisebb testvér pedig nem próbál szerencsét, csak siránkozik.

Dramai feszültség: gongszó a sötétben. Eörsi István nevetése a nézőtérben. A rendezés, a játék avitt. A darab szövege erős. Misztériumjáték, erkölcsdrama, történelmi színdarab egyszerre.

Mi mindig vártunk a Fubarosokra, őik azonban erre fittyet hányva eljöttek. Beckett figuráinak mindig van reménye. Esterházy szereplője viszont sosem várt hiába. Így lett oda a reménysége.

II. B.

Ha hiányzik a kaland

Társasjáték

vannak azok a szerepek, amiket el lehet játszani. Négy alapkaszt van: a harcos, a tolvaj, a mágus és a pap. E két utóbbi ért a mágiához, a pap a hitmágiához, de a mágus varázslatai használhatóbbak, mert támadó, védekező jellegűek és ennek vannak különböző variációi.

— Mi a tapasztalatod, egy féltékeny típus rendszerint pap szerepet választ?

— Nem feltétlenül, mert noha féltünk, de közben rettent-

hetetlen harcos szeretne lenni, tehát így akarja magát megvalósítani.

— Ha valaki mágus szerepet választ, milyen varázslattal küzd?

— A mágiának nyolc iskolája van. Többek között az előidézés, a megidézés, a halottidézés, az illúzió, az átalakítás, a védelem stb. De nemcsak különböző karakterek vannak, hanem különböző fajok is. Így lehetnek tündérek, akik erdőben élnek és sokkal nemesebbek, mint az ember, lehetnek gnó-

mok, felszeretek vagy hobbitok. Ez utóbbiak aranyos kis lények, megvan az alkati sajátosságuk, életmódjuk, erkölcsrendszerük. Hogy milyen fajhoz tartozik valaki, az meghatározza, hogy milyen foglalkozást választ. Például a törpök nem értenek a mágiához, ellenállók a varázslattal szemben, mert tőlük idegen.

— Hogy viszonyulnak a tolvaj szerepéhez?

— Szívesen válasszák, mert a tolvajnak számos képességei vannak. Sokkal jobb az érzékei, éppen ezért könnyebben felderíthet különböző csapdákat, belopkodhat az ellenfélhez, kikérelheti az elképzelését.

— Vagyis ez egy képességfejlesztő játék egyáltalán?

— Igen. Fejleszti a helyzetfelismerést, javítja a döntési készséget, mert a rossz döntés az játékos élete múlhat.

— Mennyi időt vesz igénybe a játék?

— Az egész hosszabb folyamat, többnapos lehet, de általában hat óra alatt be lehet fejezni egy részjátékot. Csütörtökönként találkoznak négy órákor és este tízre szétszélődünk. Mondhatom nagyon szellemes szórakozás, miközben olyan kalandban van részünk, amely annyira hiányzik a mostani életünkől.

— Honnan származik a szerepjáték?

— Amerikából indult el, ahol fiatalok és idősek egyaránt játszószék. Mint említettem, nagyon sok fajtája van, ugyanis, ha egy film vagy egy könyv az átlagon felüli népszerűségnek örvend, akkor abból rendszerint játékot is csinálnak. Ilyen szerepjáték lett a Superman és társaiából, James Bondból, a Tini nindzsa teknőcökből. A könyv és a film passzív befogadásával szemben a játék nagy előnye, hogy a játékos maga alakítja az eseményeket. És mivel ezek a könyvek, amiben a játékok le vannak írva, általában angolul íródtak, nem árt, ha valaki ismeri a nyelvet, ilyenformán is nagyon hasznos.

II. E.

Hátha majd jövőre...

KEN(D) VOLT?

KEN vagy, ha jobban tetszik: Közgazdasági Egyetemi Napok. Szép lassan e három szó kikopik az egyetemi közéletből, az egyetemisták tudatából. A passzivitás, a közöny megöli a legjobb rendezvényeket is.

Az idei KEN sem bontotta meg a már pár éve tartó negatív hagyományt. Igaz, hogy most több csapat indult, mint tavaly, de kisebb létszámúkkal kellett összevadászolni egy-egy gárdát. Volt olyan évfolyam, amelyik erre sem volt képes. Kár, mert csak a résztvevőkön múlik, hogy milyen egy buli hangulata. Nem sokan jöttek el nézőnek, vagy helyszíni játékosnak sem. Volt, aki még arról sem tudott, hogy már zajlik a KEN. Ez talán nemcsak a szervezők hibájáért roható fel. Mindenesetre az megbizonyosodott, hogy az egyetem nem képes két, egymással párhuzamosan folyó rendezvény lebonyolítására. Egy kiállítás, ami bevétel hoz a kasszába, nem lehet megbontani, holmi piros, kék, zöld színű egyetemi napokat hirdető plakátokkal. Rendezvényről pedig ez idő alatt szó sem lehet az épületben. Így, mint ahogy eredetileg is tervezték, a klub- és a záróbulin a Kinizsi udvar volt a helyszín. A kis számú résztvevő és közönség jól érezte magát. Szerencsére nem volt a rivalizálásnak ellenségeskedésbe csapó hangulata. A csapatok élvezték a programokat és a szereplést is. Az első helyezett, a Havasi gyopár csapata lett, akik ezzel megnyerték a 30 ezer forintot, a klubban beváltható (leihat) bont.

A program legsikeresebb része volt a Kinizsi udvari záróbuli. Szólt a zene, főtt a chillys bab a kondérban, mindenki elfért a hatalmas belső udvarban. Hajnal háromkor még tetőpontján volt a hangulat. Kár, hogy nem mindegyik este ilyen légkörben és érdeklődéstől kísértve zajlott le. Hátha majd jövőre... K. A.

„Belépőt kaptam egy másik világba”

Molnár Anikó a tv képernyőjén

Azt mondják, hogy a közgazdos fiúk szerencsések. Ugyanis az egyetemre nagyon sok szép lány jár. Így volt ez mindig. A közgazdos lányok közül került már ki szépségkirálynő is, tavaly pedig az Év Arca pályázaton a lányaink egyike, Molnár Anikó (idén harmadéves nemzetközi szakos hallgató) negyedik lett.

— Mikor fedezted fel, hogy feltűnő jelenség vagy?

— Nem felfedezés kérdése volt. Mindig is ösztönösen kerestem a lehetőséget annak, hogy érvényesüljek. Ennek érdekében sokféle kalandoztam. Ilyen belső készítés volt a rajzolás, amit nagyon szeretek, és a színjátszás. Később belekóstoltam a fotómódellésbe, és az Eva Arca című verseny óta érzem azt, hogy nekem itt a helyem, hogy jó felé induljak el. De tudtam azt, hogy a fényképezőgép, a fényképezés nem elégít ki. És akkor jött a tv. Itt megállapodtam, nem érzem a korábbi készítését, hogy tovább kell lépnem és megint valami újat keresnem.

— Előny a szépség?

— Tagadhatatlan előny. Az első pillanatban biztosan, sőt lehet, hogy még a másodikban is. De a képbe, amit kialakítanak rólam, a szépség csak egy keret. Azonban a képnek is szépek kell lenni, ami belekerül. Azt hiszem, amit eddig elértem, az nem a külső ragyogás eredménye.

— Hogy kerültél a tv-hez?

— A televízióban megjelent egy felhívás, hogy új műsorokhoz új arcot keresnek. Jelenkeztem. A próbafelvételeken 150-en vettünk részt. A második rostan már csak 21-en maradtunk, a harmadikon négyen. Rendkívül nehéz volt. Különösen az utolsó rosta.

Négy órán keresztül kellett blattolva verset mondanom, parodizálnom, abszolút színészi képességeket bizonyítanom. És mindezt kamera előtt. Végül is sikerült. Nagyon boldog voltam.

— Mit szölkáltak a sikeredhez otthon? A szüleid is örültek?

— Nem annyira. Ugyanis féltettek attól — mivel ismernek engem, hogy mennyire rosszul esik —, ha nem tudok megfelelni. A kudartól szerettek volna megkímélni. Talán nem bíztak bennem eléggé. De egy kicsit az is belezajszolt, hogy úgy érezték, ezzel még jobban eltávolodom az ő megszokott világuktól. Én ez ellen tiltakoztam, de valahol be kell vallanom, hogy tényleg így van.

— Milyen témákról szerezelsz?

— A Nagyon szívesen című műsorban. Ez havonta jelenkezik. Jelenleg folyamatosan ezen dolgozunk. Most hangképzést tanulok. Június második felében lesz a forgatás. Én vezetem a műsort. Nagyon jól érzem magam benne.

— És ezek után még befejezed az egyetemet? Hisz közismert, hogy a tévészegre nagyobb elfoglaltsággal jár.

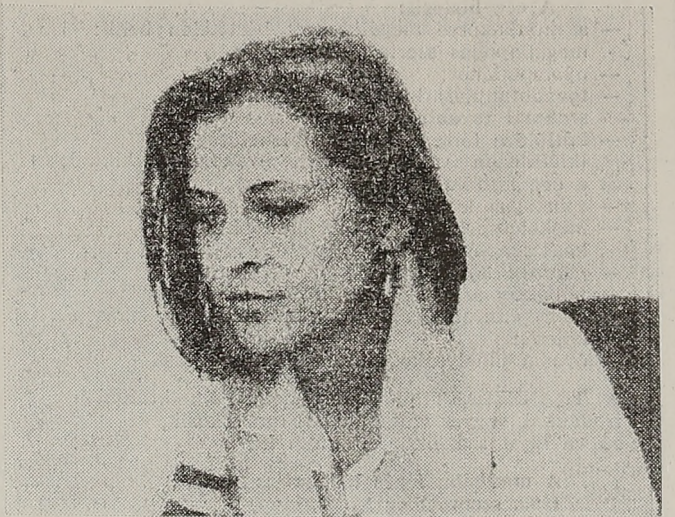
— A kérdés meglepő számomra, mindenki felteszi nekem. Pedig fel sem merült bennem, hogy abbahagyjam a tanulást. Szükségem van az itt megszereshető intelligenciára, erre a közegre. Most például a rádiótól is megkerestek. Jövő kedden kell leadnom egy riportomat. Újságot is írok, a Vasárnapi Magazinba. Mindezek újabb kihívások. Végül is ezek már nem olyan szerteágazó dolgok, mint amit eddig csináltam. Mindegyik a médiához köt.

— Mit tanulsz az egyetemről?

— A gazdálkodási karon vagyok. Az volt az elképzelésem, hogy vezetésszervezésre fogok menni, de valahogy nem igazán hatott meg a téma. Bevallom őszintén, soha nem állt közel hozzám a statisztika és a számvitel. Most, hogy elkezdtem forogni a média világában, azt hiszem, a nemzetközi az egyetlen olyan szak-

fással van az ember gondolkodására. A gondolkodásmódjuk, a kifejezőmódjuk rendkívül közel áll hozzám. A francia nyelvet mintegy belépőt kaptam egy másik világba.

— A szép lányoktól — azt mondják — tartanak a fiúk. Azt gondolják, hogy nagyobb a csábítás lehetősége. Neked mi a tapasztalatod?

Fotó: Komó

irány, ami a legközelebb áll hozzám, de tanár szakos is vagyok egyúttal, a francia szaknyelvtanári szakon tanulok.

— És jól megy?

— Volt egy tanárom, aki azt mondta, hogy ezt a nyelvet csak imádni lehet. Igaza volt. Szeretni lehet mindent, ami francia. Azt hiszem, én belül is átalakultam, mióta a francia nyelvet tanulom. Nem is tudom, hogy van-e még egy ilyen nyelv, ami ennyire ha-

— Gondoltál-e már a férjhez menésre? Mikor mész férjhez?

— Holnap. Esetleg ha megtalálom azt, akiért érdemes felelősséget vállalnom. Nagyon fontos számomra a család. Pótolhatatlan ebben a zilált világban. Nem gondolhatok úgy a férjhez menésre, hogy nem érdekel.

— Volt már, akiért felelősséget vállaltál volna?

— Igen, voltak ilyen érzéseim.

— Érdekel a politika?

— Sokan megpróbálják letagadni, hogy érdeklő őket, mert ez ma jól hangzik. Számomra fontos az, hogy mi történik körülöttem, milyen változásokra kerül sor. De mindig is távol tartottam magam a politikától, mert nem fogadom el azokat a szabályokat, erkölcsöket, amiket a politika az emberre ráerőltet.

— Milyen a beállítottságod?

— Be kell vallanom, hogy gyakran nem a földön járok. Szeretném hinni, hogy lehet így élni. A valóságtól azonban nem lehet mindig elmenekülni. Ilyenkor kénytelen vagyok racionálisan gondolkodni, de ezt csak átmeneti állapotnak tekintem.

— Hogy vagy a divattal? Milyen a viseleted?

— Számomra az a fontos, hogy az ember mindig legyen valami más. Kedvenc divattervezőm Laura Ashley. Nagyon szélsőséges country stílusban tervez. Az avantgárdtól visszariadok. Inkább a század eleji divat vonz. Megvallom őszintén, én nem hordom azokat a ruhákat, amiket az utcán a fiatal lányok viselnek. És mivel még nem állok úgy anyagilag, hogy azt a stílust megengedhessem magamnak, amit szeretek, akkor sem hazudok magamnak. Farmert viselek egy mellényel.

— Hogyan pihensz?

— Én ilyenfajta emberekkel, akiknél ez szempont lenne, még nem kerültem kapcsolatba. — Sokan szeretnék veled járni? — Nem tapasztalom. Ugyanis, akikben érzem ezt a fajta közeledést, azokkal igyekszem barátságba kerülni. Talán ebből kifolyólag is nagyon furcsa kapcsolataim vannak.

— A legjobb kikapcsolódás számomra találkozás egy barátal, akivel jól ki lehet beszélni magát az embernek. Számomra ez a szórakozás csúcsa. Nem jártam táncolni.

— Miért, előtelted van ezzel kapcsolatban?

— Nem. Kipróbáltam, de én ebben nem tudok feloldódni. Ez engem nem elégít ki. Szeretek színházba, moziba járni, szeretem a képzőművészetet, a zenét.

— Említenél egy könyvet, ami nagy hatással volt rád?

— Az Utas és holdvilág Szerb Antalól. Ez a könyv befolyásolja a gondolkodásomat, mindig is ott van az ágyam mellett. De szeretem Fitzgeraldot és Hemingwayt is. Színházi élményeim között a legemlékezetesebb Dürrenmatt János királya. Dürrenmattot egyébként is nagyon kedvelem. Kedvenc festőm Dali, a szürrealisták. Dalt azért szeretem, mert azt a szemléletet adja vissza, amiben én is hiszek. A földtől elszakadt, nagyon szép gondolatgazdag festészet. De ugyanakkor Michelangelót is szeretem.

— Foglalkozol még a rajzolásal, festéssel?

— Mostanában inkább leírom, ami bennem van. De nem hiszem, hogy feladnám a festészetet. Ettől soha nem lehet elszakadni.

— A tanárok hogy viszonyulnak új keletű népszerűségedhez?

— Akik közel állnak hozzám, nagyon kedvesek. A múltkor az egyik kedvenc tanárom mondta, hogy éppen a tévé előtt ült, amikor szerepeltem, és boldogan újságot a táskájában, hogy nem csak, ez a tanítványom. De különösen a francia tanszéken érdeklődnek a munkám iránt, ami nagyon jólesik.

— Mi is sok sikert kívánunk tévés szereplésidhez!

H. E.

Az MTA titkársága munkatársat keres

A Magyar Tudományos Akadémia Titkársága **FELSŐFOKÚ VÉGZETTSÉGŰ MUNKATÁRSAT KERES**

budapesti és vidéki intézményei költségvetési ellenőrzésére.

Bérezés

a köztisztviselők jogállásáról szóló törvény (Magyar Közlöny, 46. szám, 1992. május 5.) szerint.

Jelentkezni lehet önéletrajzzal

a következő címen:
MTA Titkársága ellenőrzési osztály
1051 Budapest, Nádor u. 7.
Felvilágosítás: 117-3401

Harold, a repülő birka

A bankkártya bevezetésének apró-cseprő hiányosságai után — az egyetemi hallgatóság véleményének kikérése nélküli döntés, arrogáns hangnem a teljesen jogos kérdések válaszaként — újabb fejtejt nyílik a bankkártya kontra egyetemi hallgató ügyben.

Jelen állapotok szerint ugyanis 20-án kapjuk kézhez az adott hónapra járó juttatásokat. A jövőre nézve nem valami biztató, hogy a szerződésben nincs utalás a pénzfelvitel lehetséges legkorábbi időpontjait illetően. Azaz elképzelhető, hogy ebből a 20-ából 30-a lesz egy szép (?) napon. Mondjuk júniusban...

Dár szóbeli ígérek alapján 15-e a folyósítás első napja, az elmúlt és a jelen hónap történései erősen megkérdőjelezzik az ígért valóra váltására irányuló erőfeszítések komolyságát (ezt a mondatot ajánlom a diplomata szakosok figyelmébe).

Van még egy elgondolkodtató tény, melyet célszerű elemeire bontani.

a) A bankkártya lényegét tekintve egy szolgáltatás nyújtásának (pénzkifizetés) a formája, melyet az egyetemen alkalmazott forma (pénztár) felcserélésére, önkényesen vezettek be.
b) Az előbbi pontból következik, hogy a forma felcserélése a szolgáltatás tartalmát (alaptámogatás, ösztöndíj), és mértékét nem befolyásolhatja, ezzel szemben az I-IV. évfolyamos hallgatóktól 400, azaz négyszáz forintot vonnak le a bankkártya bevezetésének fedezésére.

c) Ezt az abszurd helyzetet színezi, hogy az V. évfolyam hallgatóinak nem kell 400, azaz négyszáz forintot feláldozni ennek a remek, villámgyors, sokoldalú formának a finanszírozása érdekében. Miért van ez?

Tapasztalt, sokszor rezignált és szkeptikus, vén negyedéves vagyok. Packázott már velem mindenféle hivatal eleget. Nem a bankkártya ellen, hanem felhasználóink érdekében írom e sorokat. S még annyit: tisztelettel felhívom a figyelmét azoknak, akik birkanyájának nézik az egyetemi hallgatóságot — a látszat (is) néha csal.

Szántai Tamás
IV. évf.
gazd. szak

U. i.: Remélem, a cikk az újság megjelenésekor már nem lesz aktuális.

Mi van az ózonlyukkal?

(Folytatás az 1. oldalról.)

Az ausztriai napriadó, a chilei állapotokat bemutató megdöbbentő képsorok (megvakult állatok, normális zöld helyett peccenyészinben pom-

változik az ózommolekulából álló pajzs vastagsága.

Ez egy természetes jelenség, amelyet az ipari fejlődés káros mellékhatásai, a légkörbe jutó különböző szennyező anyagok kedvezőtlenül befolyásolnak, megzavarhatnak.

A légkörben mindenütt található ozon — az ózontéreg kifejezés magyarzata az, hogy kb. 15-20 km-nyire a Föld felszínétől nagy sűrűségű ózommolekula-halmaz található, mintegy pajzsot alkotva.

10 évente átlagosan 1,5 százalékos csökkenés tapasztalható.

Az ózommennyiség normális éves periódusát az ózonpusztulásért felelős halogénezett szénhidrogének a következőképpen módosítják:

Télen a poláris vidékek körül domborzati okok miatt csak a Déli-sark, az Antarktisz fölött kialakuló nagy sebességű, stabil légörvények által zárvaént közrefogott levegő erősen lehűl (gyöngyházfelhők áll össze) — megfagyott jégzemecek formájában. Az előadó hangsúlyozta, hogy ez egy természetes jelenség, melynek következménye a kora tavaszi antarktisi ózonszökkenés. Az ellenirányú folyamat a nagy

pázó kaktuszok) érthető módon jókora riadalmat idéztek elő a napozni, melegebb tájakon üdülni vágyók körében (is).

A téma aktualitására való tekintettel május 20-án, csütörtökön este 8-tól két szakértő: dr. Gubacs Gábor börgyőgvész és Tóth Zoltán légkörfizikus, a Központi Légkörfizikai Intézet munkatársa tartott nagy sikerű, rendkívül színvonalas előadást a Rajk Szakkollégiumban.

A jó kétórára sikeredett tájékoztatásból kiderült, hogy a Földet körülvevő ózontéregre dinamikus egyensúly jellemző, azaz a hónapok változásától és a Nap Földtől való távolságától függően

Az „ózonlyuk” néven közismert jelenség a magaslégtéri ózon ritkulása. S hogy ez miért adhat okot aggodalomra? Az ózon jelentősége abban rejlik, hogy kiszűri a Nap káros ibolyántúli sugárzásának (UVB) nagy részét. Az ózommennyiség változásának különböző típusait sorolta fel szakértőnk: a normálisnak tekinthető napi, éves és egyéb, hosszabb periódusú fluktuáció eredőjeként

energiájú, úgynevezett extrém ultraibolya sugárzás segítségével történő ózonképződés, mely a dinamikus egyensúly fenntartásához nélkülözhetetlen. A problémát az okozza, hogy a légkörbe jutott, s a légáramlatok révén a teljes magaslégtérben szétterült, a jégzemecek felületén lerakódott halogénezett szénhidrogének (CFC-vegyületek) a nap UV-sugarai felszabadítják a klórt. A nagy mennyiségű szabad klór iszonyú rombolást végez: egyetlen klóratom 100 000 (!) ózommolekulát képes szétrombolni.

Fény derült néhány speciálisan magyar vonatkozású adatra:

az ózonszökkenés trendje Budapesten némileg az átlag feletti:

10 évente 1,7 százalékos a csökkenés. Nyugtalanító adatokat 1991 tele óta mérnek: az ózommennyiség havi alakulása az utóbbi két évben a többéves klímaátlag alatti értékkel

jellemezhető, bár a kétszeres szórásnyi terjedelmű intervallumból (természetes változékonyság) nem lógnak ki a számok.

A CFC-vegyületek keletkezéséért egyértelműen az iparosított országok felelősek — a következmények az egész világot érintik. A CFC-felhasználás 27 százaléka a spray-hajtógázok, fele az ipari habok és hűtőfolyadékok előállításának köszönhető.

A probléma felismerését követően gyors nemzetközi megállapodás jött létre, mely az azóta eltelt időszak alatt csak szigorúbbá vált: az aláírók 1996-ra a CFC-felhasználás teljes megszüntetését vállalták. (Apró, szkeptikus meg-

a mai méretű pánik főlegesen és eltűzött,

de vigyázni kell, mivel hosszú távon kihatásokkal rendelkező, lassan változó, meglehetősen honvolult folyamatokról van szó.

A téma orvos szakértője, dr. Gubacs Gábor börgyőgvész egyetértett abban, hogy korai

időjében felismerve gyógyítható.

hogy alapvetően jóindulatú elváltozásokról van szó, melyek nem okoznak átteleket. „Dezinformált laikusok” meggondolatlan és nem megalapozott kijelentései keltenek pánikot az emberekben — s a félelemből a leginkább a kozmetikaipar profitál.

sugárzások hatásai 15-20 év

Bőrünk többszörös természetes védelmi mechanizmussal gátolja a sugárzás káros következményeinek érvényesülését: a szaruréteg elnyelésével, a szaru- és sejtréteg között elhelyezkedő pigmentek pedig kémiai reakciókkal óv a sugárzás ellen.

A bőr típusától, érzékenységtől, vastagsától függően eltérő elővigyázatossággal kell nekivágni a napozásnak. Általános jó tanács a fokozatosság; az erős sugárzá-

napi sugárzás-előrejelzésre is számíthatunk.

(A különösen erős sugárzású napok azokra veszélyesek, akik még nem szerezték meg a bőr védettséget.)

Arra is fény derült, hogy a tévhittel ellentétben árnyékban is rengeteg szórt sugarat kapunk; s hogy ez a nap híján is lehetséges (az erős hunyorogás figyelmeztet bennünket jelenlétére).

Dr. Gubacs Gábor, a szerinte zöld, fehér, penészszínek-

jegyzés: a fejlődő országok haladékok kaptak az egyezmény teljesítése alól — a környezetvédelmi öntudattal nem rendelkező, tisztán gazdasági érdekek alapján üzemeltetett, beültetett technológiák véltében ezekben az országokban élnék majd tovább...)

A tudományos igényű, komplex előadás közben Tóth Zoltán még nem publikált hipotézisekkel színesítette elkötelezettséget tükröző előadasmódjának és szellemes megjegyzéseinek köszönhetően a közönség nagy örömeire. Véleménye szerint

és eltűzött a pánik. A bőrrákos megbetegedések kialakulása elhúzódó jelenség, a tragikus következményekhez hosszú évek alatt összegyűjtött sugárdózisok szükségeltetnek.

A bőrráknál kapcsolatos legelső fontos tudnivaló, hogy

napjainkban tapasztalható növekedése ugyanis nem hozható teljesen egyértelmű nyílvánvaló kapcsolatba a magaslégtéri ózonritkulás emberi szervezetre káros hatásaival — a jelenlegi

múlva lesznek lemérhetőek.

s, szikrázó nyári napokra már tavaszi előbarnulással kell felkészülni. (Érdemes odafigyelni a veszélyes tumorok kialakulásával összefüggő pigmentált foltokra, azok elváltozásaira. Megfelelő időben minimális beavatkozással megelőzhetőek a komoly következmények.)

A hallgatóság kérdéseire adott válaszokból megtudtuk, hogy a jövőben a meteorológiai jelentés részeként

ben pompázó egyetemi hallgatóságot különböző faktorú bőrvédőkre megbeszérése és használatára biztatta — megállapítva, hogy esetekben az előzetes tavaszi felkészülés bizony kimaradt...

Végezetül videofelvételt láthattunk az ózonlyuk '80-as évek végi állapotjáról. Köszönjük!

Mészáros Ági

Munkahelyajánlás

Részvénytársaságunk Belső Ellenőrzési Szakirodájára
1 FŐ PÁLYAKEZDŐ DIPLOMÁST SZÁNDÉKOZIK ALKALMAZNI.

Társaságunk Magyarország egyik legnagyobb közúti személyszállítással foglalkozó cége. Budapesten és Pest megyében kilenc üzemigazgatóságunk, számos autóbusz-állomásunk és telephelyünk van.

Főbb szolgáltatásaink:

— Pest megyei helyi és helyközi menetrendszerinti közúti személyforgalmának biztosítása;
— belföldi menetrendszerinti távolsági autóbuszjáratok üzemeltetése;

— nemzetközi menetrendszerinti járatok közlekedtetése.

Olyan pályakezdő diplomás jelentkezését várjuk,

AKI PROFILUNKBA VÁGÓ FOLYAMATOK, TEVÉKENYSÉGEK

VIZSGÁLATA IRÁNT ÉRDEKLŐDIK.

A jelentkezőt elemző közgazdászok kívánjuk alkalmazni.

Feladatköre:

a közúti közlekedéssel kapcsolatos folyamatok, tevékenységek átfogó vizsgálata, értékelése, a termelési ágazatok hatékonyságának vizsgálata, és javaslatlét a feltárt hiányosságok kiküszöbölésére.

A jelentkezők közül előnyben részesítjük a nyelvtudással rendelkezőket.

Kezdő alappér:

20—25 000 forint, megállapodás szerint.

Kedvezményeink:

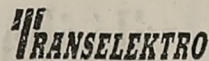
— ingyenes utazási lehetőség valamennyi Pest megyei autóbuszjáraton,
— kedvezményes üzemeltetés,
— hétvégi pihenés, valamint üdülési lehetőség surányi és szigetalmi üdülőkben.

Címünk: **VOLANBUSZ RT.**

Budapest XIII., Szabolcs u. 17. 1134

A jelentkezőket fogadják:

Haraszti György humánügyi és szociális főmunkatárs
Telefon: 270-0577/257 mellék, 270-0588

Kereskedelmi Részvénytársaság Pályázati felhívás

A hazai tulajdonú Transelektro Kereskedelmi Rt. üzletági (Budapest V., Nádor u. 13.) felvételi pályázatot hirdetnek

VÁLLALKOZÓ TÍPUSÚ ÜZLETKÖTŐ FELVÉTELÉRE

angol-német nyelvismerettel, továbbá felvesznek közgazdászt

a társaság adminisztratív és informatikai területeinek szakember-utánpótlására. Számítógépes ismeret előnyt jelent.

A cég biztosít:

- a munkakörre megállapított bértételen belül; megállapodás szerinti alappért;
- nyelvpótlékot;
- továbbtanulási lehetőséget (nyelvtanulás, szakmai továbbképzés);
- külföldre történő kiutazási lehetőséget (kiállításra való részvétel, gyakornoki kiküldetés a cég külföldi piacszervezetéhez);
- sportolási lehetőséget;
- miskolctapolcai és siófoki üdülőkben kedvezményes üdülést;
- étkezési hozzájárulást;
- kollektív szerződés szerinti egyéb juttatást;
- eseti elbírálás alapján, kamatmentes lakásépítési kölcsönt;
- óvodai elhelyezkedéshez segítségnyújtást.

A TRANSELEKTRO Kereskedelmi Rt. külföldön irodákkal, vegyes vállalatokkal rendelkezik, ahová saját szakembereit küldi ki.

A munkába lépés időpontja:

1993. szeptember 1.,

illetve megállapodás szerint.

Jelentkezős: Batta Zoltánné személyzeti előadónál a 111-9079 telefonszámon.

Györfvári Györgyné szem. óá. oszt. vez.

A statisztika tanszék a KSH-val közösen tanulmányi versenyt hirdet az alábbi témákban

1. Az ország népességének, korösszetételének alakulása, távlatai.
2. Az időskorúak — 60 éves és idősebbek — helyzete. Az időskorúak demográfiai összetétele, egészségi állapota, halandósága, társadalmi-szociális helyzete.
3. Az idült (nem fertőző) betegségekben meghaltak korstruktúrájának nemzetközi összehasonlítása.
4. Az infláció a '90-es évek elején: (aránymódosulások; rétegjellegzetességek.)
5. A tulajdonviszonyok és a szervezeti struktúra átalakulása a mezőgazdaságban.
6. A gazdasági vállalkozások demográfiája az átmenet időszakában.
7. A vállalkozások szerepe a magyar gazdaságban.
8. Az idegenforgalom várható alakulásának (előrejelzésének) statisztikai módszerei (konkrét esettanulmányon keresztüli bemutatása).
9. Helyünk a világban. Magyarország gazdasági fejlettségének összehasonlítása más országokkal a fejlettségmérés és összehasonlítás főbb módszereinek felhasználásával.
10. A külkereskedelm átrendeződése, a külkereskedelmi kapcsolatok alakulása és összehasonlításának főbb módszerei.
11. A gazdasági szerkezetváltás összefüggései a rétegződéssel és a foglalkoztatással.
12. A gazdasági szerkezetváltás összefüggései az életmóddal és életkörülményekkel.
13. Az infrastruktúra és a gazdasági fejlettség egymásra hatása.
14. Létférfizikai statisztikai kérdések.
15. Az életmód egyes elemeinek hatása az egészségi állapotra. Az egészségi állapot alakulása szempontjából releváns életmódelemek térbeli különbségei.
16. A szegénységre jellemző léthelyzet statisztikai eszközökkel való bemutatása.
17. A Magyarországról ki-, illetve bevándorlók számának alakulása a II. világháború utáni nemzetközi vándorlások becsülése, a közeljövőben várható tendenciák.
18. Az AKM szerepe és alkalmazása a gazdaság strukturális vizsgálatában.
19. A munkanélküliség vizsgálatának statisztikai forrásai, mérési problémái, alakulása az utóbbi években.
20. Követelmények a statisztikával szemben az új társadalmi-gazdasági körülmények között.
21. A reálkamat alakulása a '90-es években.
22. A kereset alakulása és lehetséges vizsgálati módszerei.
23. A népesség iskolázottságának alakulása (kor, nem, lakóhely szerinti differenciák).
24. A közoktatás helyzete, a területi ellátás különbségei.
25. Felsőoktatás nemzetközi összehasonlításban.
26. A gazdaság teljesítőképességének túlközösítése a szállítási ágazat teljesítményében a '80—90-es években.
27. A kiskereskedelmi statisztika iránti felhasználói igények.
28. Az ipari termelés volumenváltozásának mérése, problémái, lehetséges útjai.
29. A vállalat termelési és értékesítési szerkezetének alakulása az átmenet időszakában.
30. Valamely, a tananyagban nem tárgyalt statisztikai módszer bemutatása.

Leadási határidő: 1993. október 30.
A versennyel kapcsolatos felvilágosítást
Dragonya Gizella ad.

STATISZTIKA TANSZÉK

Pályázati felhívás a Skála-Coop Rt. tanulmányi díjra

A SKÁLA-COOP kezdeményezésére a SKÁLA-COOP és egyetemünk között 1986. március 16-án aláírt megállapodás alapján a SKÁLA-COOP a hallgatók mind színvonalasabb szakmai és közéleti tevékenységének ösztönzésére jelentős összeget bocsát az evetmen rendezésére. A felajánlott keret tanévenként — komplex értékelés alapján — az évfolyamok legjobb eredményt elérő hallgatóinak jutalmazására, továbbá egy-egy részterületen (pl. tudományos munka) kiemelkedő teljesítményt nyújtó hallgatók anyagi elismerésére fordítható.

A SKÁLA-COOP 6 éven át évenként 400 ezer forintot biztosított erre a célra. A múlt tanévtől a SKÁLA-COOP — figyelembe véve az inflációt — ezt az összeget 600 ezer Ft-ra emelte! Ebből az I., II., III., IV. évfolyamon évfolyamonként egy-egy I., II. és III. díj és néhány különdíj az e tanévi teljesítmény alapján a következő tanévnél kerül kiosztásra. I. díj 50 ezer, II. díj 35 ezer, a III. díj 20 ezer, a különdíj pedig 2—5000 forintot jelent.

A komplex értékelés és rangsorolás a következők alapján történik:

1. Tanulmányi eredmény, maximum 40 pont.

A két felvétel tanulmányi eredményének együttes átlaga legyen legalább 4,0. (Tanulmányi átlagot a dékáni hivatalok igazolják.)

2. Szakmai tevékenység, maximum 15 pont.

Értékelés elemei: tanulmányi verseny, házi dolgozat, taneszközi munka, SG-ben végzett oktatói, az ECONOMIC-ban, az AIESEC-ben és a Szakkollégiumokban végzett szakmai munka. (A munkát az adott terület vezetése igazolja.)

3. Tudományos munka (TDK), maximum 20 pont.

Értékelés alapja: az elfogadott TDK-dolgozat száma és helyezése. (Az értékelést a hallgatói tudományos tanács végzi.)

4. Közösségi munka, maximum 8 pont.

Értékelés alapja: egyetemi és kari tanácsot támogató, a különböző hallgatói közösségekben végzett szervezési munkák. (A tevékenységet az adott terület vezetése igazolja.)

5. Közművelődési tevékenység, maximum 7 pont.

Értékelés alapja: művészeti együttesekben, KÖZGAZDÁSZ vagy más lap munkatársaként végzett folyamatos munka. (A tevékenységet az adott terület vezetése igazolja.)

6. Sporttevékenység, maximum 7 pont.

Csak az aktív, versenyszerű sportolás értékelhető az elért eredmény alapján. (A sportvezető igazolja.)

7. A kuratórium pontszáma, maximum 3 pont.

Az előző tényezőkhöz nem illő, ott nem értékelhető tevékenység, magatartás alapján.

A SKÁLA-COOP díjai pályázati úton nyerhetők el. Pályázhat és értékelésre kerül minden hallgató, aki nem áll fegyelmi eljárás alatt és a vázolt tanulmányi követelménynek (tanátlaga 4-es) megfelel.

A díjakat a fenti szempontok alapján 3 tagú kuratórium ítéli oda. Tagjai a SKÁLA-COOP vezérigazgatója, az egyetem rektora, a Hallgatói Tagozat vezetője vagy megbízottjai.

Az egységes követelmény és értékelés biztosítása érdekében a pályázatra az illetékes dékáni hivatalok tanulmányi előadóitól, továbbá a Hallgatói Tagozaton átvethető pályázati lapon lehet jelentkezni. A pályázati lapokat június 30-ig kell leadni a tanulmányi előadónál.

Budapest, 1993. május

Dr. Kollarik Amália
kuratóriumi titkár

GANZ ANSALDO

ösztöndíjpályázat

Az ANSALDO és leányvállalata, a GANZ ANSALDO, pályázati felhívást tesz közzé 15. gazdasági, mérnöki, illetve jogi tanulmányokat befejező (zeti) fiatalok számára.

A kiválasztott jelentkezők először nyelvi képzésben részesülnek (angol, illetve olasz) Magyarországon, a GANZ ANSALDO szervezésében, majd 1994 januárjától maximum 12 hónapig az ANSALDO-csoport vállalatainál tanulnak.

Amit kínálnak:

A 15 kiválasztott jelentkezővel a GANZ ANSALDO tanulmányi szerződést köt, 1993. szeptember 1-jétől a tanfolyam időszakára, de legfeljebb az 1994. december 31-ig tartó időtartamra. A vállalat a képzésben megfélelteknek kvalifikált munkakörben állást biztosít. A munkakör kialakítása a személyi kívánsága, adottságai, valamint a vállalat igényei szerint történik.

A szerződés keretében a vállalat vállalja a képzés és a külföldi tartózkodás (utazás, lakás, ellátás) költségeit, valamint a képzés teljes időszakára havi 40 ezer forint ösztöndíj juttatását. Ezen összeget a külföldi tartózkodás alatt is forintban fizeti a vállalat.

Amit elvárnak:

— '91-'92-ben végzett (egyetemünkön '90-'91-es abszolutoriumot szerzetek), a jelenlegi tanévben végző felsőfokú, műszaki, gazdasági, vagy jogi szakemberek,
— Angol nyelv középfokú ismerete; olasz nyelvismeret előny.

Hosszabb külföldi tartózkodás vállalása.

További információk, valamint jelentkezési lapok az alábbi címeken kaphatók: BME Nemzetközi Diákközpont Sükösd Balázs, Horosz Áron, Oláh Sándor, NEDIK, K ép. I. em. 50. Tel.: 166-7758 vagy 185-2637.

Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem, dr. Kupcsik József rektorhelyettes, Bp. IX. ker., Fővám tér 8., 2005. szoba.
Jelentkezési határidő: 1993. június 3.

Az

AIR FRANCE

Áruszervezői állást kínál olyan fiatalembernek, aki nem katonaköteles, dinamikus, jó megjelenésű, légi áruszállítási ismeretekkel rendelkezik, angolul beszél (francia-, illetve németnyelv-tudás előnyt jelent) és gépkocsija van.

Jelentkezzen önéletrajzával irodánkban!

Budapest V. ker., Kristóf tér 6.
Tel.: 118-6154, 117-9885

Rendezőket keres a Hungaroring

AZ IBUSZ FORMA—1 igazgatója 18-23 éves fiatalokat és lányokat keres a Hungaroringre

rendezői munkára, 1993. augusztus 13—15-i Mariboro Magyar Nagydíjra.

Amit kérünk:

- jó angol vagy német nyelvtudás
- három nap kemény munka.

Amit kínálunk:

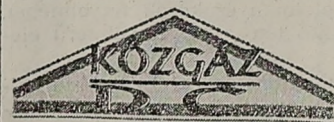
- magas díjazás

— egyenruha, amit megtarthat.

Német vagy angol nyelvű bemutatkozó levelet add le a Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem (1093, Fővám tér 8.) hallgatói tagozatának irodájában (I. emelet 146.) minden hétköznap 9—17 óráig vagy küldd el postán ugyanerre a címre (HT-iroda).

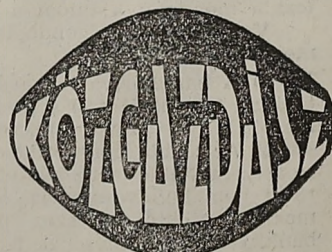
Leadási határidő: 1993. június 15.

További információ ugyanitt június 20. után.

A Közgáz DiákCentrum közvetkező műsora május 28-án, pénteken este 20.30—03.00-ig koncert: *Katona Klári*; non-stop funky and soul disc (d. j.: *Szeles Tibor*); mozifilmek: *A kéz, amely a bölcsőt ringatja...* (am. thriller); *Úszó erőd* (am. fsz.: *Steven Segal*; *Tommy Lee Jones*); teaház-salátabár; jégkrémbar; koktélabár.

Június 4-én, pénteken este 20.30—03.00-ig: non-stop funky and soul disco (d. j.: *Szeles Tibor*); mozifilmek: *Kampókéz* (am. horror); *Kőbunkó* (?), (am. vígjáték); teaház; salátabár; jégkrémbar; koktélabár.

A BUDAPESTI KÖZGAZDASÁG-TUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

Felölös szerkesztő: Halay Edit
Szerkesztőség: Budapest IX., Fővám tér 8. 1093
Telefon: 117-4548

Kiadó: BKTE
93-5739, Szikra Lapnyomda, Budapest

Felölös vezető: dr. Csontos Zoltán
Vezérigazgató
ISSN 0236-7529